د اسلام څلورم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

علي رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۴)

Ketabton.com

لیکوال: حبل الله (المتین)

کال: ۱۳۹۸ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

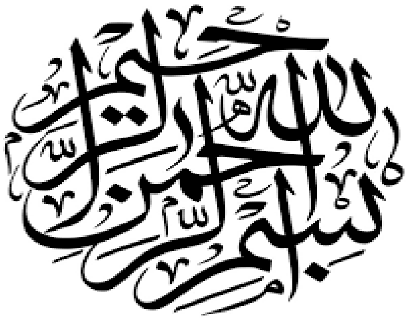

کتاب پېژندنه:

نوم : ــــــــــــــــــــــــــ **د علي (رضي الله عنه) سیرت.**

لیکوال او راټولوونکی: ـــــــ **حبل الله (المتین).**

ژباړن : ــــــــــــــــــــــــ **خپله لیکوال.**

ټایپ : ــــــــــــــــــــــــ **حبل الله (المتین)**

ډیزاین او PDF : ـــــــــــــــ N. RASOOLI

کال: ــــــــــــــــــــــــــ **۱۳۹۸ هجري لمریز**

د خپرولو شمیره: ـــــــــــــــ **(۴)**

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... **صفحه**
د علي رضي الله عنه د خوشبویه سیرت مبارک (۱) برخه: .... (۱)
د علي رضي الله عنه اسلام راوړل: .... (۱)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲) برخه: .... (۳)
د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مینه: .... (۳)
د علي رضی الله عنه د سیرت مبارک (۳) برخه: .... (۵)
د علي رضي الله عنه نومونه دا دي: .... (۵)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۴) برخه: .... (۶)
د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پیښه شوه؟: .... (۷)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۵) برخه: .... (۸)
د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسد الله ﷺ او اسد رسول الله ﷺ القاب: .... (۸)
د علي رضي الله عنه د سیرت (۶) برخه: .... (۱۱)
او د بدر غزا ته تیارې نیول: .... (۱۱)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۷) برخه: .... (۱۳)
د بدر غزا شروع کیدل: .... (۱۳)
د علي رضي الله عنه د سیرت (۸) برخه: .... (۱۶)
د بدر غزا: .... (۱۶)
د بدر د غزا پیل: .... (۱۷)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۹) برخه: .... (۲۰)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۰) برخه: .... (۲۳)
او د خندق غزا کې بهادري: .... (۲۳)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۱) برخه: .... (۲۶)
د احزاب یا خندق غزا کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم. .... (۲۶)
د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۲) برخه: .... (۲۸)
د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت (۱۳) برخه: .... (۳۱)
غزوه احد کې د علي رضي الله عنه بهادري او فضیلت: .... (۳۱)
د حضرت علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۴) برخه: .... (۳۳)
د خیبر غزا: .... (۳۳)
غزوة خیبر اوله برخه: .... (۳۳)
د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت (۱۵) برخه: .... (۳۶)
او د خیبر د غزا دوهم جزء: .... (۳۶)
د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت (۱۶) برخه: .... (۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خيبر د غزا (۳) برخه: .... (۳۹)
رسول الله ﷺ معجزة: .... (۳۹)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه: .... (۴۱)
د اهل بيتو نذر او روژه: .... (۴۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۸) برخه: .... (۴۴)
د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب: .... (۴۴)
د رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) سره محبت: .... (۴۴)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه: .... (۴۶)
او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت: .... (۴۶)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه: .... (۴۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۱) برخه: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه انصاف: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه: .... (۵۰)
(1) شيعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي: .... (۵۰)
(2) يو شيعه ته د (سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه) ښيرا او سمد ستي مړ کيدل: .... (۵۰)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (2۳) برخه: .... (۵2)
د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې: .... (۵2)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه

د علي رضي الله عنه اسلام راوړل.

➥ د علي رضي الله عنه ولادت په 601 م (15) سپتمبر کې شوی دی.

علي رضي الله عنه د ابي طالب زوی د عبدالمطلب لمسی دی.

مجاهد بن جبير ابو الحجاج رضي الله عنه نه روايت دی•: چې مکه مکرمه کې قحطي راغلې وه او خلک ډير تنګدسته وو، نو رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته وويل: ستا د ورور يعني ابو طالب بچي زيات دي ډير په تکليف دی نو که زه او ته دواړه ورغلي وای او يو يو نفر مو ترې بيولی وای او د قحط سالۍ تر خلاصيدو پورې مو ورته کفالت کړی وای نو تا به د ورور ولۍ او ما د تره ولۍ حق اداء کړی وي، ځکه چې زما او ستا اقتصادي حالت ښه دی نو عباس رضي الله عنه ورته وويل: ډيره ښه خبره ده او دواړه ورغلل او ابو طالب ته يې پيشکش وکړ، چې ستا اولاد زيات دی او قحط سالي هم ده که ستا خوښه وي نو مونږ به يو يو تن له ځان سره بوزو او تر هغه به يې ساتو چې قحط سالي ختمه شي. نو ابو طالب ورته وويل: ډيره ښه خبره ده خو عقيل رضي الله عنه به نه بيايئ نور که هر يو بيايئ خوښه مې ده، نو عباس رضي الله عنه جعفر رضي الله عنه بن ابي طالب او رسول الله ﷺ علي رضي الله عنه بن ابي طالب له ځان سره بوتلل، نو دغه وخت کې علي رضي الله عنه بن ابي طالب د (6) کالو ؤ نو د علي رضي الله عنه بخت په دې کار سره وځليده، ځکه چې تربيه يې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها او رسول الله ﷺ په غاړه شوه نو علي رضي الله عنه بن ابي طالب نبوي اخلاق د رسول الله ﷺ نه زده کړل.

➥ رسول الله ﷺ به د خپلو لورګانو (لوڼو) بي بي رقية رضي الله عنها، بي بي أم کلثوم رضي الله عنها او بي بي فاطمې رضي الله عنها سره يو شان خوراک، څښاک، لباس او نور ضرورتونه ورته پوره کول د تعليم او ادب له پاره يې هم ورته پوره توجو کوله.

دا چې علي رضي الله عنه بن ابي طالب پخپله هم يو غيرتي، ذهين، هوښيار او با ادبه ماشوم ؤ د ماشومتوب په وخت کې به داسې خبرې کولې تا به ويل چې کوم نابغه يا علّامه دی چې لويان به يې عقل ته حيران وه او ولې به هوښيار نه وي چې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها غيږه کې لوی شوی وي.

ولې به هوښيار نه وي چې د رحمة للعالمين تر پرورش لاندې را لوی شوی وي.

ولې به هوښيار نه وي چې د أم کلثوم رضي الله عنها، رقية رضي الله عنها او فاطمې رضي الله عنها سره يې يو ځای لوبې کړې وي.

➥ د عبدالله ابن عباس رضي الله عنهما نه روايت دی: چې علي رضي الله عنه به فرمايل: چې زه کله لس کلنی ته نژدې شوم نو د دوشنې ورځ وه چې رسول الله ﷺ ته وحې نازل شوه او رسول الله ﷺ خپل کور ته راغی او ويل: چې ما پټ کړئ او أم للمؤمنين بي بي خديجې رضي الله عنها وربانديې څه شي واچول او غيږ کې يې ونيولو.

• ذکره ابن اسحاق في کتابه، و ايضاً في البدايه والنهايه ج (۳) ص ۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله ﷺ ورته د جبراييل (ع) د راتلو قصه بيان کړه، نو چې رسول الله ﷺ ته بي بي خديجې رضي الله عنها تسلي ورکړه چې تا به الله ﷻ هيڅکله ضايع نه کړي ته صله رحمي لرې، ته بيوزلو سره کومکونه کوې، ته رښتيا وايې نو چې د رسول الله ﷺ لږ حالت ښه شو نو ما ترې پوښتنه وکړه: چې په تا څه چل شوی دی؟ زه خو ډيره خپه شوم نو رسول الله ﷺ راته وويل: ته مه خپه کيږه هيڅ کوم بده خبره نشته نو بيا يې راته اسلام پيش کړ، چې الله يو دی شريک نه لري، زه د الله ﷻ رسول ﷺ شوم تاسو بايد د لاة، مناة او عزي عبادت ونه کړئ د مرګ نه بعد ژوندون حق دی، علي رضي الله عنه فرمايي: رسول الله ﷺ ما سره ډير په مينه خبرې وکړې اخرت کې حساب کتاب کيږي نو بيا به مسلمانان جنت ته او کافران دوزخ ته ځي.

← علي رضي الله عنه فرمايي: ما د رسول الله ﷺ خبرې په غور واوريدلې بيا مې ورته وويل: چې ما خو له دې وړاندې داسې خبرې نه دي آوريدلي، نو که ستا خوښه وي نو زه به يو ځل خپل پلار ابي طالب سره مشوره وکړم نو رسول الله ﷺ راته وويل: نه پام چې هغه خبر نه کړې زما په تا باندې باور ؤ چې ته يو ذهين او هوښيار هلک يې او ته به پخپله دغه فيصله وکړې نو ځکه مې تا ته دغه د راز خبره وکړله که ته خپل پلار خبر کړې هغه به تا منع کړي نو تا ته پخپله سوچ او فکر پکار دی،

← علي رضي الله عنه فرمايي: چې زه بيګاه ته توله شپه ويده نه شوم او د خپل پلار او نيکه د بتانو د عبادت خبرې مې زړه کې ګرځيدلې، نو دا فکر مې کاوه چې هغوئ په خپل لاس بتان جوړ کړي دي او بيا عبادت ورته کوي، نو ولې زه د اصلي مالک او خالق عبادت ونه کړم تر هغې چې صبا شو نو زه بيا رسول الله ﷺ مخ ته حاضر شوم نو بيا مې ترې پوښتنه وکړه: چې يو ځل بيا راته هغه پرونۍ خبره وکړه نو رسول الله ﷺ راته بيا په تفصيل د نبوت خبره بيان کړه او زه مسلمان شوم.

← لږ وخت بعد رسول الله ﷺ غوښتل لمونځ اداء کړي او أم المؤمنين بي بي خديجه رضي الله عنها هم ورسره څنګ کې ودريدله نو ما ترې پوښتنه وکړه چې دا کوم عمل دی تاسې يې د کولو اراده کړې؟ نو رسول الله ﷺ راته د لمونځ خبره وکړه چې هغه وخت د خپلې خوښې لمونځ کولای شو،

نو ما هم ځان پاک کړ او دوئ سره په لمانځه ودريدم او دغه د سې شنبې ورځ وه يعني د نبوت په دوهمه ورځ اولنی لمونځ په جمع ما او أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها د رسول الله ﷺ سره په جمع اداء کړ.

← نو علي رضي الله عنه فرمايي: چې په نارينه وو کې اولنی مسلمان ابوبکر رضي الله عنه او په ښځو کې اولنۍ مسلمانه بي بي خديجه او په هلکانو کې اولنی مسلمان زه او په جينکيانو کې رقيه رضي الله عنها، ام کلثوم رضي الله عنها او فاطمه رضي الله عنها او په غلامانو کې اول مسلمان زيد رضي الله عنه بن حارثه ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه.

د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مینه.

➥ او د اياس رضي الله عنه بن عفيف د نیکه افسوس چې کاشکې مخکې مسلمان شوی وای.

➥ د اسماعيل بن اياس بن عفيف رضي الله عنه نه روايت دی•: هغه د خپل نيکه نه روايت کوي: چې زما د تجارت کاروبارؤ او د حج موسم کې به زه راتلم او شیان به مې اخيستل او خرڅول، نو زه عباس رضي الله عنه بن عبد الطلب ته ورغلم او هغه په مِنَی کې ؤ چې څه شې ترينه واخلم نو ما يو نفر وليد ، چې د خيمې په شان يو څپر نه راووت او د قبلې طرف ته ودريد ، چې لمونځ وکړي نو ور پسې يوه ښځه راووتله او هغه هم ورسره ودريدله بيا يو هلک راووت هغه هم ورسره ودريد ، چې لمونځ وکړي نو ما ورته وويل: أی عباسه (رضي الله عنه) دا لا کوم دين دی؟

ما ته خو دا دين نوی غوندې ښکاره شو.

➥ نو عباس رضي الله عنه وويل: چې دا يو زما وراره محمد ﷺ بن عبد الله دی او دا وايې چې زه الله ﷻ رسول ﷺ را ليږلی يم او وايې: چې ان شاء الله دغه دين به کامياب کيږي او د کِسرَی او قيصَر مانۍ او خزانې به د الله ﷻ په مرسته مونږ ته لاس ته راځي، او دغه ښځه خديجة بنت خويلد رضي الله عنها ده چې هر څوک يې پيژني هغې هم ور باندې ايمان راوړی دی.

او دغه ماشوم هم زما وراره علي رضي الله عنه دی هغه هم ور باندې ايمان راوړی دی.

➥ بيا به چې عفيف رضي الله عنه دغه حديث بيانوي نو افسوس به يې کولو ، چې کاشکې زه هم هماغه وخت مسلمان شوی وای زه به هم دوئ سره په لمانځه ولاړ وای هسې مې په اسلام راوړلو کې تأخير وکړ.

نوټ:

دا هغه وخت ؤ چې رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته د اسلام دعوت ورکړی ؤ خو لا قبول کړی يې نه ؤ.

➥ ابن جرير رضي الله عنه د نورو په حواله د اسد بن عبدة البجلي رضي الله عنه نه او هغه د يحی بن عفيف رضي الله عنه نه روايت کوي: چې زه د جاهليت په زمانه کې مکې مکرمې ته راغلم او د عباس رضي الله عنه ميلمه شوم نو مونږ بيت الله شريف سره ناست ؤ چې يو ځوان راغی د لمر ختلو وخت ؤ نو اول يې اسمان ته وکتل چې لمر لږ را پورته شو نو په لمانځه ودريد بيا ګورم چې يو ماشوم منډې راوهلې او راغی د هغه ځوان ښي طرف ته ځنګ کې ورسره ودريد ؛ نو چې ما وکتل يو ښځه هم راغله د هغه ځوان شا ته ودريدله نو بيا هغه ځوان رکوع وکړه نو دوئ دواړو هم رکوع ورسره وکړه بيا هغه ځوان سجدې ته ښکته شول، نو دوئ دواړه هم ورسره په سجده شول،

• اخرجه الامام احمد في مسنده حديث رقم {1758} من حديث جعفر بن جعفر بن ابی طالب، و اخرجه و اخرجه الحاکم في المستدرک في کتاب معرفة معرفة الصحابه حديث رقم {4848} و ذکر ابن هشام في سيرة البوية ج 1 ص 206، و ذکر البيهقي في دلايل النبوة ج2ص161، [9/24, 11:30 PM]

(c) ketabton.com: The Digital Library

↩ نو يحى بن عفيف رضي الله عنه وايي: ما عباس رضي الله عنه ته وويل: د كعبې په رب ﷻ قسم دا خو ډېر لوی کار دی ماته خو ډېر لوی ښکاره شو.

دا کوم دین دی چې ډېره غوره طریقه باندې عبادت دی پکې؟
نو عباس رضي الله عنه راته وویل: چې ته څه وایې چې یو لوی کار دی؟

ته پوهیږې چې دا څوک دي؟
↩ دا یو زما وراره محمد بن عبدالله ﷺ دی او دا ښځه خدیجه بنت خویلد رضي الله عنها ده او دا ماشوم زما د بل ورور ابو طالب زوی دی علي رضي الله عنه نومیږي.
زما دا وراره ماته وایي: چې ستا الله ﷻ هغه دی چې مځکې اسمانونه یې پیدا کړي دي مړه کول او ژوندي کول کوي.

او وایي: چې دا هماغه دین دی چې ابرهیم علیه السلام ته ورکول شوی ؤ.
او زما دا وراره وایي: چې دغه دین به مشرق نه مغرب ته او شمال نه جنوب ته خپریږي؛ خو ترا وسه چا غیر د دغه درې تنو (کسانو) څخه نه دی قبول کړی،
بیا ابن جریر رضي الله عنه د سلمه ابن اسحاق رضي الله عنه نه روایت کړی دی: چې دغه وخت کې د علي رضي الله عنه عمر د لسو کالو نه ؤ پوره شوی.

↩ د محمد ابن کعب رضي الله عنه نه روایت دی: چې په ښځو کې اول مسلمانه بي بي خديجة بنت خويلد رضي الله عنها وه ځوانانو کې ابوبکر رضي الله عنه او ماشومانو کې علي رضي الله عنه ؤ.

د محمد ابن کعب رضي الله عنه نه روایت دی: چې کله علي رضي الله عنه اسلام راوړ او رسول الله ﷺ ورته وویل: چې تر څو ما درته نه وي ویلي نو څوک درنه خبر نه شي، نو علي رضي الله عنه همدا سې د خپل پلار ابو طالب له ویرې هم اسلام راوړل پټ ساتلی ؤ،
↩ خو یوه ورځ د رسول الله ﷺ په کور کې په لمانځه ولاړ ؤ او د رسول الله ﷺ د بعثت خبره هم مشهوره شوې وه خو ابي طالب لا خبر نه ؤ چې علي رضي الله عنه هم مسلمان شوی دی نو ابو طالب د رسول الله ﷺ کور ته داخل شو او علي رضي الله عنه یې په لمانځه ولید او په غور یې ورته کتل او علي رضي الله عنه هم خپل پلار د سترګو په کونجو کې ولید، خو لمونځ یې ښه په اطمینان اداء کړ، نو چې لمونځ یې خلاص کړ نو پلار یې ابو طالب ترې پوښتنه وکړه ایا ته هم مسلمان شوی یې؟

↩ نو علي رضي الله عنه ورته ښه په تسلي جواب ورکړ: هو پلار جانه د دوزخ اور او حساب کتاب ډېر سخت دی زه غواړم ته هم ځان له اوره وژغوري خو ابو طالب فقط دومره ورته وویل: چې ته مسلمان شوی یې؟ نو د خپل د تره زوی محمد ﷺ لنګ دې مظبوط کړ؟ یعنې مرستندویه یې شه او نور یې څه ونه ویل او پورته شو او ولاړ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضی الله عنه د سیرت مبارک (۳) برخه.

د علي رضي الله عنه نومونه دا دي.

اسدالله و اسد رسول‌الله صلی الله علیه و سلم،
ابو تراب،حیدر، ابوالحسنین، امیرالمؤمنین،
المرتضی،
دا سې نور القاب هم شته.

➥ د حُبَّـةٔ عُرُنِـیْ نـه روایـت دی: چـې یـوه ورځ امیرالمـؤمنین علـي رضـي الله عنـه بـن ابـي طالـب پـه ممبـر خطبة ویله چې په خندا شو تر دې چې غاښونه مبارک یې ښکاره شول بیا یې وفرمایل•:

کلـه چـې زه مسـلمان شـوم او مـا لـه رسـول الله ﷺ سـره پـټ لمـونځ اداء کولـو او تـر دې وروسـته رسـول الله ﷺ زمـا پـلار تـه د کـوم خـاص دعـوت نـه ؤ ورکـړی نـو زه رسـول الله ﷺ سـره [بطـن النخلـة] مقـام کـې پـه لمانځـه ولاړ وم چـې پـلار مـې ابـي طالـب راغـی نـو چـې مـونږ سـلام وګرځولـو ، نـو پـلار مـې رسـول الله ﷺ تـه وویـل: وراره تاسو څه شی کول؟ دا څو نوې طریقه ده نو بیا رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ.

نـو زمـا پـلار ورتـه وویـل: وراره تاسـې چـې کـوم عبـادت کـوئ کـوم عیـب یـا کـوم مشـکل ماتـه نـه لـري؛ خـو دا چـې تاسـې سـجده کـې سـر پـه مځکـه کیـږدئ او روسـته برخـه مـو جیګـه نیـولې وي نـو دا زمـا نـه ولاکـه کیـږي، نـو علـي رضـی الله عنـه بیـا وخنـدل او ویـې ویـل: مـا وغوښـتل چـې خپـل پـلار تـه وو ایـم چـې تـه خـو یـو ځل د دې تجربه هم وکړه.

پـه خپـل لاس جـوړ شـوي بتـانو تـه خـو هـر سـهار وختـي پـه ګونـډو یـې او خپـل رب ﷻ تـه سـجده درتـه سـخته ښکاره کیږي؟

نو رسول الله ﷺ زما په اراده پوه شو او په اشاره کې یې راته وویل: پام کوه چې څه ونه وایې.

بیـا علـي رضـي الله عنـه وفرمایـل: زه د الله ﷻ شـکر اداء کـوم چـې زمـا څخـه څـوک رسـول الله ﷺ پسـې لمـونځ کولو کې نه دی وړاندې شوی.

➥ د علي رضي الله عنه نه روایت دی: چې کله دغه آیات مبارک نازل شو
[وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ]

ترجمـه: خپـل نـږدې خپلـوان د الله د عـذاب نـه وویـروه نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمایـل: چـې صـبا تـه یـو پسـه حلال کړه او ډوډۍ تیاره کړه او شهد هم راوړه او ماته زما او ستا ټول خپلوان را وغواړه.

نـو مـا همدا سـې وکـړل پسـه مـې حـلال کـړ، ډوډۍ یـې تیـاره کـړه او شـهد مـې هـم راوړل او د ټولـو خپلوانـو کورونـو تـه ولاړم او خبـر مـې کـړل چـې د صـفا غونـډۍ سـره راجمـع شـئ نـو هغـوئ ټـول هلتـه راجمـع شـول او رسول الله ﷺ ماته وویل:

• مأخوذ من کتاب الاستیعاب، حلیة الاولیاء البدایة والنهایة مع النهایة البدایة في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراک راوړه: نو ما خوراک راوړ او ټولو ښه په مړه خيټه خوراک وخوړ. خو ټولو وکتل چې فقط د ګوتو ځايونه پکې معلوميدل او خوراک بلکل کم شوی نه ؤ بيا رسول الله ﷺ راته وويل: شهد راوړه او ما شهد راوړل او ټولو ښه ډير وڅښل خو بلکل کم نه شول نو بيا رسول الله ﷺ غوښتل چې خپل قوم ته خبرې شروع کړي او يو ځل بيا دعوت ورکړي؛ خو زما تره ابولهب خبرې شروع کړې او ويې ويل: محمد ﷺ سحر او جادو در باندې وکړ او تاسو وليدل چې ډوډۍ او شهد بلکل کم نه شول او خپله پورته شو او نور بيا ټول ورسره پورته شول او ولاړل، خو په دې پوه نه شول چې مونږ رسول الله ﷺ څنګه راغوښتي ؤ نو،

بيا رسول الله ﷺ خپه کور ته راستون شو او ماته يې وويل: چې صبا ته بيا پسه حلال کړه ډوډۍ تياره کړه او شهد راوړه او ټول خپلوان بيا راته هماغه ځای ته راوغواړه، نو علي رضی الله عنه فرمايي:

ما همداسې وکړل ډوډۍ مې تياره کړه شهد مې راوړل او ټول خپلوان مې را وغوښتل کله چې را غونډ شول ډوډۍ يې وخوړه نو رسول الله ﷺ پورته شو ويې فرمايل: ای زما قومه که زه تاسو ته ووايم چې له دې غره شاته دښمن د حملې کولو او په تاسو د يرغل کولو اراده لري تاسو به يې ومنئ؟

نو ټولو په يو غږ وويل: هو ته رښتونی يې تا کله هم درواغ نه دي ويلي نو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې زه تاسو د الله ﷻ د عذاب نه ويروم، تاسو ايمان راوړی او ځانونه د الله ﷻ د عذاب نه بچ کړئ.

نو ابو لهب لعين اوچت شو او ويې ويل: تباه شې تا مونږ د دې له پاره را غوښتي يو؟ نو په دې طريقه دغه لعين د رسول الله ﷺ خبرې اخلال کړلې.

نو الله ﷻ سورت [تبت يدا ابی لهب] نازل کړ، چې د دغه لعنتي او د ده د ښځې ام جميل بدي پکې بيان شوی دي.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه.

د علي رضي الله عنه د القابو څخه يو اسد الله ﷻ و اسد رسولله ﷺ

يعني د الله جل جلاله او د رسول الله ﷺ زمری.

دا لقب څرنګه ورته ورکول شو؟

اخيري برخه کې به ور باندې پوهه شئ.

هغه وخت کې داسې نه وه چې هر کوځه ډب او ګيدړ ته دې د بهادری، ايمانداری، تقوی، ايثار، قربانی، شهامت او غيرت لقب يا ميډال ورکړل شي، بلکې په رښتيا دغه صفتونو لرونکو ته ورکول کيدل چې يو له هغوئ څخه علي رضي الله عنه ؤ.

دا لقب علي رضي الله عنه ته داسې يوه غزا کې ورکول شو چې لا خو تنکی ځوان ؤ لا خو يې آس ځغلول، توره چلول، غشي ويشتل او غيره نيول نه وه زده کړي اول وار ؤ چې د بدر غزاء کې ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ شو خو اول د بدر غزا په څو برخو ويشو او اخري برخه کې به پوه شی چې علي رضي الله عنه څنګه دغه لوړ قيمته لقب وګټلو ؟
تر ټولو اول د بدر د غزا په باره کې معلومات در سره شريکوم.

د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پيښه شوه؟

د بدر غزا (17) رمضان [2] هجري کې او (624) ميلادي (13) مارچ کې پيښه شوې ده.
د بدر د غزا اسباب او وجه څه وه؟
➥ کله چې رسول الله ﷺ او نورو صحابه کرامو هجرت وکړ نو ټوله شتمني يې مکه مکرمه کې د قريشو مشرکينو غصب کړې وه او رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم خالي لاس هجرت ته مجبور کړل شوي وو ، نو په دې خاطر مسلمانانو بيخي زيات تکاليف لوړې او تندې برداشت کړلې ، نو رسول الله او نورو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته معلومه وه چې قريش به د دوئ په مالونو تجارتونه کوي شام ته به يې وړي او هلته به يې خرڅوي او په پيسو به يې نور شيان را نيسي نو ځکه رسول الله ﷺ غوره وګڼله چې د قريشو لار کې کمين ونيسي او مالونه ترې را وګرځوي چې دې کار سره به هم خپل مالونه په لاس ورشي او هم به قريشو ته خپل زور او قوت وښايي ، نو رسول الله ﷺ د مدينې منورې څخه د شام هغه لارې طرف ته د (200) تنو سره ولاړ چې د مکې مکرمې نه ور باندې شام ته قافله تلله خو چې کله رسول الله صلی الله عليه وسلم هلته د [ذالعشيرة] مقام ته ورسيد نو معلومه شوه چې د قافلې ډيرې ورځې شوي چې تيره شوې ده نو په دې خاطر رسول الله ﷺ بيرته را ستون شو خو رسول الله ﷺ دغه لار باندې د نبوت نه وړاندې ډير سفرونه کړي وو او هغه اندازه ورته معلوميدله چې دغه قافله به بيرته څومره وخت کې راځي ،
نو کله چې د قافلې د راتلو وخت را نږدې شو نو رسول الله ﷺ دوه تکړه صحابه کرام رضي الله عنهم د هغوئ د معلوماتو راوړلو له پاره وليږل يو صحابي (محمد طلحه بن عبيد الله رضي الله عنه) او بل صحابي (سعيد ابن زيد رضي الله عنه) وه.
دغه دوه تنه هلته ولاړل او لار يې څارله چې د ابوسفيان په مشرۍ قافله ور باندې تيره شوه او د هغه قافلې د ساتنې له پاره څلويښت (40) ځوانان هم ورسره مسلح روان وه ، نو دغه دوه صحابه کرام رضي الله عنهم په ډيره تيزۍ سره مدينې ته راغلل او رسول الله ﷺ ته يې خبر ورکړ چې قافله را رسيدلې ده او د مکې طرف ته روانه ده نو عموماً دغه د اوښانو قافله بار وه نو خامخا به يې ځای په ځای دمه هم کوله نو رسول الله ﷺ بيا يو صحابي [محمد بسبس بن عمرو رضي الله عنه] وليږلو ، چې يو ځل بيا کره معلومات راوړي نو هغه صحابي رضي الله عنه بيا خبر راوړ چې رښتيا هم قافله دمه په دمه روانه ده ،
نو رسول الله ﷺ بيا صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: چې مونږ يو خواته ځو که چا سره سورلۍ وي که تلای شي نو زمونږ سره دې ولاړ شي او که څوک نه ځي نو زه يې نه مجبوروم نو بيا رسول الله ﷺ (12) رمضان باندې د مدينې منورې نه ووت او مدينه منوره کې يې پخپل ځای عبد الله بن ام مکتوم رضي الله عنه امام وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ټول (70) اوښان او فقط دوه اسونه ورسره وو، چې يو آس د زبير ابن عوام رضي الله عنه او بل د مقداد بن الاسود الكندي رضي الله عنه وه.

او چې هرو درې کسانو باندې يو اوښ ؤ او وار په وار به ور باندې سپريدل، نو د رسول الله ﷺ برخه کې علي رضي الله عنه او ابو لبابه رضي الله عنه رسيدلي وو، کله چې د علي رضي الله عنه او ابو لبابه د سپريدلو وار راغی نو دوئ دواړو به انکار وکړ چي يا رسول الله ﷺ ته په ټوله لار سپريږه او مونږ دواړه ځوانان او تکړه يو، مونږ دواړه به پياده ځو خو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې نه تاسې زما څخه تکړه هم نه ياست او نه زه د ثواب ګټلو نه مستغني يم تاسو به په خپل وار سپريږئ، کله چې د [روحاء] مقام ته ورسيدل نو هلته يې صحابه کرام را جمع کړل چې وګوري څومره تنه (کسان) دي؟ او ايا داسې څوک خو نشته چې کمزوري وي يا جنګ نه شي کولای؟ نو بيا معلومه شوه چې دوه تنه ماشومان هم د جهاد جذبې اخستي او راغلي دي•.

نو هغه دواړه ماشومان يو براء ابن عازب رضي الله عنه او بل عبد الله ابن عمر رضي الله عنه وه چې ډير په مشکله رسول الله ﷺ راضي کړل او بيرته يې مدينې منورې ته وليږل او ابو لبابه رضي الله عنه يې هم بيرته مدينې ته د امير په شکل وليږه چې د هغې بقايا خلکو ضروريات ور پوره کړي.

بيا رسول الله ﷺ له هغه ځايه روان شو کله چې په لنډه لاره (بيوت السقيا) مقام ته ورسيدل بيا يې دوه صحابه کرام رضي الله عنهم د قافلې د معلوماتو له پاره له ځان وړاندې وليږل چې هغوئ چيرې رسيدلي دي هغوئ کې يو صحابي عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بل بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ؤ هغوئ هم ډير په تيزۍ ولاړل او بيرته يې د هغوئ د ځاى معلومات راوړل•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه.

د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسدالله ﷻ او اسدرسوله ﷺ القاب.

➥ کله چې رسول الله ﷺ (بيوت السقاء) ځاى ته ورسيد او هغه دوه صحابه کرامو عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ورته صحيح خبر راوړ چې قافله روانه ده نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو ته د تللو امر وکړ، نو لاره کې يو مشرک ورته راغی هغه رسول الله ﷺ ته وويل: چې يارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه چې زه هم درسره ولاړ شم زه ډير زيات د جنګ شوقي يم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته مسلمان يې؟

نو هغه ورته وويل: نه زه مسلمان نه يم

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: بيرته وګرځه مونږ د کافر په وژلو کې له کافر مرسته نه غواړو.

لږ وخت وروسته بيا هغه کافر د رسول الله ﷺ مخې ته ودريد او د جنګ اجازه يې وغوښتله او رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: مونږ له کافرانو مرسته نه غواړو.

• کتاب المغازي باب شهامة علي جلد اول، الاستيعاب باب خلفاء الراشدين، وغزوة البدر:

• مأخوذ من کتاب الاستيعاب، حلية الاولياء البداية والنهاية مع النهاية البداية في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا لږ وخت وروسته درېم ځل د رسول الله ﷺ مخې ته ودرېد چې اجازه را کړه زه در سره ولاړ شم؟ خو بیا رسول اللهﷺ ورته هماغه جواب ورکړ.

بیا هغه سړی مسلمان شو او رسول اللهﷺ ورته د تللو اجازه ورکړه او سفر یې جاري وساته بیا رسول الله ﷺ خپل پوځ منظم کړ.

← عمومي قومندان یې [مصعب ابن عمیر العبدري قریشي رضي الله عنه] وټاکه او هغه ته یې سپین رنګ بیرغ په شکل د قومنداني نښان ورکړ، بیا رسول الله ﷺ خپل صحابه کرام رضي الله عنهم دوه تقسیمه کړه او ورته ویې ویل: چې تاسو به ښي طرف ته ځئ. او دغه یې ټول مهاجرین کړل او بیرغ یې د [علي رضي الله عنه بن ابي طالب] په لاس ورکړ او د هغوئ سره یې یو سر لښکر وټاکه چې په آس سپور ؤ چې هغه [زبیربن عوام رضي الله عنه] ؤ.

بل چپ طرف ته یې انصار کړل او د هغوئ بیرغ یې [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] ته ورکړ او د هغوئ سر لښکر یې [مقداد ابن الاسود رضي الله عنه] وټاکه چې هغه هم په آس سپور ؤ.
او رسول الله ﷺ په خپله ځان د عمومي سپه سالار په توګه وټاکلو، چې د ټولو مشري به کوي.
رسول الله ﷺ ټول تقریبا (313) تنه وه چې (61) تنه داوس د قبیلې وه او (170) د خزرج قبیلې وه او نور باقي کسان ټول قریش مهاجرین وه.
رسول الله ﷺ اګر چې د جنګ له پاره نهٔ راوتلی خو د دښمن ناڅاپي حملې ته همیشه تیار ؤ.

بل خوا ته قریش هم ډیر زیرک وو هغوئ هم قافلې مشري یو داسې قومي مشر! ابا سفیان! ته ورکړې وه چې همیشه به یې د مسلمانانو د حرکاتو خبر آخستو او جاسوسانو به ورته معلومات ورکول، نو کله چې ابا سفیان خبر شو چې مسلمانان د رسول الله ﷺ په مشرۍ له مدینې منورې ور پسې راوتلي دي نو خپله قافله یې پرېښودله او مسلمانانو د پوره معلوماتو له پاره هغه ځای ته ولاړ په کوم ځای کې چې [بسبس بن عمرو رضي الله عنه] او [عدي بن الزغباء رضي الله عنه] لیدلي وو او رسول الله ﷺ ته یې خبر ورکړی ؤ.

کله چې ابا سفیان بن حرب چې یو نوم یې مغیره بن حرب دی هغه ځای ته ورسید، نو د هغه ځای خلکو نه یې پوښتنې وکړې، چې څوک نا اشنا خلک خو دلته نه وو راغلي؟

نو هغوئ ورته وویل: چې دوه تنه راغلي وه څو ورځې دلته وو، بیا ولاړل نو ابا سفیان بن حرب ورته وویل: ما ته هغه ځای را وښایاست چې دغه دوه تنو پکې خپلې اوښې کښینولې یا چو کړې وې! نو هغوئ ورته هغه ځای وښوده، نو ابا سفیان د اوښ پچې را واخستلې او لاس کې یې میده کړې او هغې کې د قجورې زړي وو، نو ویې ویل: زما قسم دی دغه واښه چې دغه اوښانو خوړلي او دغه قجورې د یثرب (مدینې منورې) دي او دا د اوښ منډونه هم د هماغه ځای د اوښانو دي نو په ډیر سرعت او تیزۍ سره یې ځان خپلې قافلې ته ورساوه او د قافلې لاره یې د (بحر قلزم یا بحر الاحمر) طرف ته بدله کړه او ضمضم بن عمرو العفاري الکناني یې مکې مکرمې ته ولیږه، چې د مکې مشرکین خبر کړي چې رسول الله ﷺ سره د کسانو د دوئ په تلاش کې دی او غواړي مخه یې ونیسي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دغه نفر ډير سرعت سره مکې ته ولاړ او د اوښ پوزه يې پرې کړه او خپله شاته او مخ ته لمن يې هم وشکوله چه دا د دوئ له پاره د زياتې خطرې زنګ او نښاني وه او د مکې کوڅو کې يې چغې شروع کړلې چې هلئ تباه شولو برباد شولو، نو د مکې مکرمې ټول خلک ورته را جمع شول چې څه خبره ده؟ نو ضمضم بن عمرو الغفاري ورته ټوله خبره بيان کړه او هغوئ ټولو فيصله وکړه چې هيڅوک ته اجازه نشته چې پاته شي يا به پخپله ځي او يا به بل څوک ليږي نو فقط ابي لهب لعين پاته شو چې هغه يو بل نفر چې قرضدار يې وه، په دې شرط وليږه چې قرض به ورته معاف کوي نور ټول تيار شول څو د قريشو يو ليږي قبيله چې بې عدي قبيله وه هغوئ بلکل انکار وکړ هيڅوک هم تيار نه شول.

نو قريشو (1000) تنه سړي، (200) تقريبا آسونه، ښه ډير لا تعداده اوښان وسلې، زغرې، ډالونه، خوراکي شيان، د شرابو بې حسابه ذخيره، د موسيقي آلات او د ګډيدلو له پاره ښايسته پيغلې له ځان سره روان کړل، د دوئ مشران او قومندانان دغه خلکو وو:

◆ابو جهل بن هشام.

◆عتبه بن ربيعه.

◆اميه بن خلف.

دوئ چې لږ ځاى پورې ولاړل نو ور په ياد شول چې يو د دوئ څو د يو لوى قوم بني بکر بن بکر بن عبد مناف سره زړه دښمني ده او وډار شول چې د شا لخوا نه ور باندې حمله ونه کړي او مشورې کولو ته سره را جمع شول، نو شيطان د هغې قوم د مشر سراقه ابن مالک رضي الله عنه په شکل ورته راغى او ورته يې وويل: مونږ تاسې سره يو، هيڅ فکر مه کوئ نو د دوئ تسلي وشوه او روان شول.

دوئ په لاره کې يوه ورځ (9) او بله ورځ (10) اوښان حلالول د اوښانو غوښې به يې خوړلې دمه به يې کوله بيا به راونيدل، بل خوا ابا سفيان خپله قافله بحر الاحمر درياب په غاړه جحفې ته چې مکې ته نژدې ده ورسوله او د مسلمانانو د کمين څخه بچ شوه. ابا سفيان د مکې مشرکينو پسې جواب وليږه چې زه نور رسيدو ته نژدې شوى يم تاسې بيرته راوګرځئ.

د دې خبر په اوريدلو سره د بني زهره قوم ټول ځوانان بيرته ترې مکې ته ستانه شول يوازې اصلي قريش پاتې شول.

کله چې مشرکين خبر شول چې ابا سفيان بن حرب د قافلې سره جحفې ته رسيدلى دى نو ابو جهل قسم وکړ چې مونږ به بيرته نه ستنيږو او د بدر کوهي ته به ځو د هغه کوهي سره به ډيرې ورځې دمه کيږو د کوهي اوبه به څښو، ډمې به ګډيږي، شراب به څښو، اوښان به حلالوو او د هغه ځاى خلک به راغواړو چې وګورئ مونږ څومره طاقتور پوځ لرو څومره جنګيالي لرو نو عتبه ربيعه او اميه بن خلف هم ورسره ومنله او په مزه مزه کرار کرار تلل چې د بدر کوهي ته ورسيدل دغه کوهي چې ډيرې خوږې اوبه لرې د مکې مکرمې او مدينې منورې لاره کې دى پخوا به لاره همدا وه او اوس نوې لاره جوړه شوې ده و دغه ځاى ته د همدې کوهي په وجه بدر وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مشركين چې هلته ورسيدل شا او خوا قبايل يې را وغوښتل اوښان يې حلال كړل شراب يې وڅښل او ډمې يې ګډې كړې شاعرانو او ډمو به داسې شعرونه او سندرې وويلې چې هغه كې به د مسلمانانو بدئ بيان شوې وې•،

دغسې دوئ د هغه ځاى خلكو ته وښودله چې مونږ ډاريږو نه او مونږ يو قوت يو ،

بل خوا رسول الله ﷺ هم له دوئ نه خبر شو.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه،

او د بدر غزا ته تيارې نيول.

➥ كله چې رسول الله ﷺ خبر شو چې قافله زمونږ له لاسه ووتله او هغه د سمندر په لار جحفې ته ورسيدله او د قريشو سركښه مشران را روان دي او غواړي جنګ وكړي او په لاره كې ډمې ګډوي او زمونږ په ضد پاروونكي سندرې او اشعار وايې او ښه ډير خلك ور سره دي (200) آسونه، فولادې زغرې، ښه ډير اوښان او تكړه پهلوانان ور سره دي نو صحابه كرامو رضي الله عنهم سره يې مشوره شروع كړه چې څه كول پكار دي؟ نو مسلمانان چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلي د جنګ اسباب ور سره لږ ؤ نو بعضي پكې زړه نا زړه شول، الله ﷻ د سورت الانفال (4) نه تر (8) آياتونه نازل كړل نو الله ﷻ د دوئ د زړونو كمزورتيا پكې بيان كړې وه بعضي داسې خپه دي لكه چې په زبردستۍ يې مرګ ته را كشوي او الله ﷻ د مرستې وعده ور سره كړې وه.

نو مهاجرينو مشرانو لكه [ابو بكر رضي الله عنه]، [عمر رضي الله عنه] او [مقداد بن الاسود يا مقداد بن عمرو رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وويل: يارسول الله ﷺ مونږ لكه د بني اسرايلو نه يو چې تاته ووايو ته ولاړ شه جنګ وكړه او مونږ به دلته ناست يو بلكې مونږ په هر حالت كې تر مرګه در سره يو.

د عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه نه روايت دى: چې زما ښه په ياد دي چې [مقداد بن الاسود رضي الله عنه يا مقداد بن عمرو] داسې حال كې [رسول الله ﷺ] ته راغى چې رسول الله ﷺ كافرانو ته بده دعاء كوله نو له دعاء بعد يې ورته وويل: يارسول الله ﷺ مونږ لكه بني اسرايل نه يو چې ته ولاړ شه جهاد ته او مونږ به ناست يو.

مونږ درته وايو چې په الله ﷻ توكل كړه دښمن سره وجنګيږه.

مونږ به دې شاته او وړاندې ښي طرف ته او چپ طرف ته داسې وجنګيږو چې ته به فخر را باندې وكړې.

د مقداد بن عمرو رضي الله عنه د غيرت نه ډكو خبرو رسول الله ﷺ خوشحاله كړ او مخ مبارك يې له خوشحالۍ وځليدى خو د مهاجرينو ټولئ لږ وه نو ځكه رسول الله ﷺ بيا ږغ وكړ: چې ملګرو رايه

• كتاب المغازي جلد اول غزوة البدر، البدايه والنهايه باب فضايل على رضى الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړې چې څه وکړو؟ او د رسول الله ﷺ مطلب انصار وه نو د انصارو مشر [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] پوه شو چې رسول الله ﷺ زمونږ رایه غواړي نو ویې فرمایل: یارسول الله ﷺ لکه چې د انصارو اراده معلومول غواړې؟

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: هو نو سعد بن معاذ رضي الله عنهما ورته وویل: یارسول الله ﷺ مونږ په تا ایمان راوړی دی ستا تصدیق مو کړی دی تا سره مو وعدې او بیعت کړی دی نو مشورې ته ضرورت نشته نو پخیر مونږ در سره یو ، په هغه الله ﷻ قسم چې ته یې په حقه را لیږلی یې چې ته په سمندر ور داخل شې مونږ به یو هم در څخه شاته نه شو زمونږ ژوند او مرګ به د الله ﷻ د دین له پاره وي.

بیا سعد ابن معاذ رضي الله عنه وفرمایل•: دغه اوس چې آیاتونه نازل شول او الله ﷻ د مرستې وعده هم کړې ده نو مونږ په دې غزا باندې فخر کوو او ډیر په بې صبرۍ سره د دښمن د مقابلې انتظار کوو نو د انصارو او مهاجرینو غیرتي موقف (رسول الله ﷺ) بیخي زیات خوشحاله کړ او له هغه ځایه (ذفران) ته ولاړل بیا هلته یې تسلي وکړه چې د مکې مشرکین دلته نشته نو (الدبة) مقام ته ولاړل هلته هم د مشرکینو درک نه ؤ نو له هغه ځایه (حنان) ته ولاړل دغه ځای کې د شګو لوړ لوړ غرونه او غونډۍ وې دا ځای لږ د بدر بن قریش کوهي ته نږدې ؤ هلته یې مجاهدین ځای په ځای کړل او رسول الله ﷺ او ابوبکر رضي الله عنه یواځې د هغه ځای نه روان شول چې د دښمن معلومات حاصل کړی نو هلته یې د قبایلو یو مشر شیخ چې سفیان الضمري الکناني نومیده پیدا کړ، نو رسول الله ﷺ له هغه څخه پوښتنه وکړه چې ایا د مکې د قریشو یا د محمد ﷺ د کسانو په باره کې کوم معلومات لرې؟

نو هغه ورته وویل؛ اول تاسو ځان راته وښایاست؟ بیا به معلومات درکړم خو رسول الله ﷺ ورته وویل: زما وعده ده چې خپل تعارف به درته کوم خو صحیح معلومات راکړه: نو سفیان الضمري ورته وویل: چې د مکې قریش په دغه ورځ له مکې راوتلي او دغه ځای کې یې شپې کړي او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې پراته دي.

او د محمد ﷺ ملګري په دغه تاریخ را روان شوي او دغه دغه ځای باندې را تیر شوي دي او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې دیره (راتول) دي، دغه عربي شیخ سره علم غیب نه ؤ خو هغوئ هوښیار، ځیرک او باخبره خلک وه. هغوئ ګرځنده تیمونه لرل چې له هرې پیښې به یې ځان خبرول، نو رسول الله ﷺ د هغه په خبره یقیني شو بیا یې ورته وویل: ایا تاته معلومه ده چې دوئ هره ورځ څومره څومره اوښان حلالوي؟

نو عربي شیخ ورته وویل: هو کله (9) او کله (10) اوښان حلالوي، نو رسول الله ﷺ پوه شو چې د هغوئ تعداد (900) څخه تر (1000) پورې دی او فقط دومره یې ورته وویل: مونږ د اوبو خلک یو، او نور ترې راون شو هغه ورته وویل: د کومو اوبو د عراق که بل ځای؟ نو رسول الله ﷺ ورته جواب

• کتاب المغازي مسند امام احمد ، باب غزوة البدر ، الطبقات الکبري لأبن سعد جلد 1 صفحه10

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنـه کـړ څکـه چـې د رسـول اللهﷺ جـواب صـحيح ؤ چـې هـر ژونـدی ذيـروح لـه اوبـو راغلـی يعنـې پيـدا شـوی دی او رسـول اللهﷺ ډيـر پـه بيـړه لـه هغـه ځايـه خپلـو مجاهـدو صـحابه کرامورضـي الله عـنهم تـه راغـی او د بـدر بـن قـريش د کـوهي غـاړې تـه يـې د تللـو حکـم وکـړ څکـه چـې پـه دغـه دښـت بيابـان کـې نـورې اوبـه نـه وې کـه قريشـو پـه دغـه کـوهي قبضـه کـړې وای نـو بيـا بـه رسـول اللهﷺ او صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم تـه د تنـدې زيـات تکليـف وای، دوئ ډيـر پـه سـرعت هلتـه ولاړل او کـوهي تـه نـژدې يـو ميـدان کـې ديـره شـول، يـو څـو صـحابه کـرام رضـي الله عـنهم د کـوهي ليـدلو تـه ولاړل ګـوري چـې هلتـه دوه تنـه اوبـه راباسـي هغوئ هغه دوه تنه ونيول او رسول اللهﷺ ته يې راوستل.

دې وخـت کـې رسـول اللهﷺ پـه لمـونځ ولاړ ؤ صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم لـه هغـه دوه تنـو پوښـتنه وکـړه چـې تاسـو دا اوبـه چاتـه وړې؟ هغـوئ ورتـه وويـل: چـې د مکـې مکرمـې قريشـو تـه ! نـو د صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم يقـين ونـه شـو چـې رښـتيا بـه هغـوئ دلتـه راغلـي وي نـو هغـه دواړه يـې ووهـل چـې صـحيح خبره وکـړئ نـو هغـوئ وويـل: چـې مـونږ د ابـو سـفيان کسـان يـو نـو صـحابه کرامـو يـې لـه وهلـو لاس ونيـو، نـو رسـول اللهﷺ ژر ژر لمـونځ خـلاص کـړ او ډغ يـې ورتـه وکـړی چـې د الله ﷻ بنـدګانو: کلـه چـې هغـوئ رښـتيا درتـه وويـل: نـو ومـو وهـل او چـې درواغ يـې درتـه وويـل نـو پـرې مـو ښـودل دوئ رښـتيا د قريشـو ملګـري دي، ابـې سـفيان دلتـه نشـته هغـه مکـې تـه رسـيدلی دی نـو د صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم لـه پـاره د اوبـو پـه غـاړه ديـره کيـدل ډيـر ګټـور تمـام شـول، کلـه چـې دغـه دوه تنـه بيرتـه ولاړل نـو د مشـرکينو مشران ډير خفه شول چې ولې يې د اوبو په غاړه نه دي آړولي.

نـو دواړه ډلـو صـبا تـه د بـدر بـن قـريش د کـوهي سـره نـژدې د مقـابلې لـه پـاره ځانونـه تيـارول، يـو خـوا رسـول اللهﷺ او صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم رضـي الله عـنهم چـې هـيڅ جنګـي سـامان، اسـلحه، زغـرې او اوفـولادي ډالونـه ور سـره نـه وه شـپه پـه عبـادت او دعـا تيـره کـړه، بـل خـوا مغـروره مشـرکينو چـې پـه خپلـو وسـلو، آسـونو او جنګـي تجربـو فـولادي زغـرو او تعـداد غـاوره وه شـپه يـې پـه شـرابو، کبـابو او ډمـو ګډولو تيره کړه.

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه

د بدر غزا شروع کيدل.

هغـه کسـان چـې صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم د بـدر د کـوهي اوبـو سـره نيـولي وو، نـو رسـول اللهﷺ ور څخه پوښتنه وکړه چې تاسو سره مشران څوک راغلي دي؟

نو هغوئ ورته دا کسان وښودل:

(1) عتبه بن ربيعه

(2) اباجهل عمروبن هشام

(3) اميه بن خلف

(4) ابابختري ابن الهشام

(5) حکيم ابن حزام

(c) ketabton.com: The Digital Library

(6) نوفل ابن خويلد

(7) حارث بن عامربن نوفل

(8) طعيمه بن عدى بن نوفل

(9) نضربن الحارث بن كلده

(10) نبية ابن الحجاج

(11) سهيل ابن عمر

(12) عمربن عبدود

(13) شيبة بن ربيعه

نو رسول الله ﷺ صحابه كرامو رضي الله ته وفرمايل: په الله ﷻ قسم چې داسې كسان راغلي لكه بدن كې چې زړه وي نو چې انسان بې له زړه نه شي ژوند كولاى دوئ هم د مكې زړونه دي كه الله ﷻ دوئ ته شكست وركړي نو دا به د اسلام د خپريدلو له پاره خوشخبري وي.

بيا رسول الله ﷺ مجاهدين صحابه كرام رضي الله عنهم د كوهي نه لږه فاصلې ته بوتلل او غوښتل يې هلته معسكر جوړ كړي خو [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] ورته راغى ورته يې وويل: چې يا رسول الله ﷺ دغه ځاى تا خرنگه غوره كړ؟ كه دا د الله ﷻ له خوا نه امر وي نو مونږ يې په سترگو منو او كه جنگي تاكتيك وي نو زه وايم چې بلكل د بدر كوهي په غاړه واړوو او هلته يو لوى ډنډ جوړ كړو بيا هغه ډك كړو نو مونږ ته به د جنگ حالت كې د اوبو راويستلو ضرورت نه وي او زمونږ اوښان او مونږ به په اسانه اوبه څښو.

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: دغه وحې يا د الله ﷻ امر نه دى بلكې جنگي تاكتيك دى! نو رسول الله ﷺ د [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] مشوره خوښه كړه او د بدر كوهي ته يې معسكر نقل كړه هلته يې د اوبو ډنډ جوړ كړ او ډك يې كړ بيا [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وويل: چې يارسول الله ﷺ كه ستا خوښه وي نو د بدر د ميدان له پاسه غونډۍ باندې به څپرگى جوړ كړو ته به هلته يې او ته به د دښمن د خطر نه ليرې وې او بعضې د جنگ قوماندانان به له تاسو ساتنه كوي او كه څوك زخمي شي نو همدلته به يې تداوي كيږي، نو رسول الله ﷺ دا مشوره هم خوښه كړه او صحابه كرامو هلته د قجورو د ښاخونو نه څپرگې جوړه كړه،

← د علي بن ابى طالب رضي الله عنه نه روايت دى•: چې دغه شپه باندې چې صبا ته معركه شروع كيږي ما د شپې اخيري برخه كې وكتل چې نور صحابه كرام رضي الله عنه ټول ويده شوي دي فقط [مقداد بن عمرو رضي الله عنه] په سپين آس سپور څوكيداري كوي او رسول الله ﷺ د يوې ونې لاندې لمونځ كوي او الله ﷻ ته ژاړي او د كاميابۍ سوالونه كوي او وايي: چې يا الله ﷻ كافرانو سره فولادي زغرې، آسونه فولادي ډالونه او ډير كسان دي او مونږ سره فقط ستا مينه ده يا الله ﷻ مونږ ته برى را كړې.

• البدايه والنهايه جلد 4 ص 28، مسند امام احمد ج 1 ص 61

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا چې صبا په را ختلو شو، نو رسول اللهﷺ صفونه برابرول شروع کړل هغه یې داسې تاکتیک وکړ چې لمر خاته خواته یې د صحابه کرامو رضي الله عنهم شا کړه چې د لمر وړانګې یې سترګو ته نه راځي ځکه چې لمر هر کله را خیژي نو سترګې بریښوي نو چې د کافرانو لښکر راشي هغوئ به مجبوراً خپل صفونه مسلمانانو ته مخامخ جوړوي نو د جګړې وخت کې به یې لمر سترګو ته ورځي او په تکلیف به وي.

د رسول اللهﷺ لاس کې غشي وه خو سر یې تیره نه ؤ په هغې به یې صفونه برابرول چې یو تن [سواد بن غزیه رضي الله عنه] په نوم صحابي رضي الله عنه لږ د صف نه بهر شو نو رسول اللهﷺ غشی خیټې ته وروړ نو هغه چغه کړه یارسول اللهﷺ زه دې په تکلیف کړم: نو رسول اللهﷺ ورته وویل: زه الله په حقه را لیږلی یم او عدل له پاره یې را لیږلی یم او خیټه مبارکه یې ورته ښکاره کړه چې راشه انتقام واخله نو [سواد بن غزیه رضي الله عنه] غیږ ترینه چاپیره کړه خپله خیټه یې د رسول الله ﷺ خیټه مبارکه پورې وموښلوله او بیا یې ښکل کړه، نو رسول اللهﷺ ورته وویل: یا (سواد رضي الله عنه) دا دې ولې وکړل څه مطلب دی ؤ؟

نو هغه ورته وویل: یارسول اللهﷺ ومې غوښتل د عمر دغه اخیري برخه کې ستا بدن زما بدن سره ولګیږي او زه له جهنم بچ شم او جنت ته ولاړ شم نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: ته د جنتیانو څخه یې او دعا یې ورته وکړه.

بیا رسول اللهﷺ صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وفرمایل: که تاسو باندې دښمن حمله وکړي نو اول صف والا چې توري ور سره دي هغه به یې دفاع کوي ځکه چې هغوئ کې به هغه څوک وي چې په آسونو سپاره وي بیا به دوهم صف والا چې لیندۍ ور سره دي په غشي ولي، خو پام کوئ چې دښمن نژدې نه وي راغلی نو په غشي به یې نه ولئ ځکه چې مونږ سره د غشو کموالی دی او نه به بیځایه غشي خرابوئ هدف به ښه صحیح کوئ بیا به یې ولئ،

بیا رسول اللهﷺ وفرمایل: چې یا [ابوبکر رضي الله عنه] زه تاسو ته زیری در کوم چې الله ﷻ به مونږ ته بری را کوي او که څوک شهید شو نو هغه به جنت ته ځي چې پلنوالی یې د مځکې او اسمان برابر دی نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] رسول اللهﷺ ته وویل:

یارسول الله ﷺ د مځکې او اسمان تر منځ برابر یې سور دی؟

نو رسول اللهﷺ ورته وویل: چې هو: نو هغه وویل: چې بخ بخ، نو رسول اللهﷺ ورته وویل: چې بخ بخ یعنې څه؟

نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] ورته وویل: نه نه یارسول اللهﷺ په الله ﷻ قسم چې ډیر ورته لیواله یم نو رسول اللهﷺ ورته وویل: ته به جنت ته ولاړ شې بیا یې د خورجینې څخه قجورې را ویستلې او د قجورو خوراک یې شروع کړ بیا یې وویل: ایا زه به دومره ژوندې وم؟ او قجورې یا خرما یې وغورځولې بیا په همدې ورځ شهید شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل طرف ته د قریشو لښکریو تن چې (عمیر) نومیده راولیږه چې د مسلمانو احوال معلوم کړي هغه راغی د مسلمانانو د لښکر شا او خوا یې چکر وواهه او بیرته ولاړی هلته یې د قریشو مشرانو ته یې وویل: هغوئ لږ دي خو ماته لږ وخت را کړئ چې زه وګورم چې نورو ځایونو کې یې کښینولي نه وي؟ او له شا له خوانه حمله ونه کړي هغه خپل آس وځغلولو او ټولي لوړې او ژورې یې وکتلې او بیرته راغی نو ابوجهل ته یې وویل: که زما منی بیرته ولاړ شئ له دی خلکو سره جنګیدل سخت دي دوئ دومره منظم ناست دي ته به وایې چې په لمانځه دي هیڅ د خپګان اثرات پکې نشته او زمونږ لښکریانو سرونه له خپګانه ټیټ نیولي دي، نو (ابوجهل) ورته په غوصه شو چې چوپ شه ډارنه (ویریدونکیه) د خلکو زړونه مه غورځوه.

بیا (ابوجهل) خپل لښکر ته امر ورکړ، چې ولاړ شئ او مسلمانانو ته مخامخ صفونه جوړ کړئ.
د شیطان لښکر چې (1000) کسان تکړه ځوانان (20) تنه په آسونو سپاره وه چې راغلل او لکه بې شپونه میږې ګډوډ د مسلمانانو د صفونو مخامخ کښیناستل دا او داسې نور.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه.

د بدر غزا.

مخکې له دې چې د بدر معرکه شروع کړو د بدر غزا او اوسني حالت باندې رڼا اچوو.
د بدر غزا کې مشرکین د مدینې حدودو ته نه وه راغلي بلکې 250 کیلومتره لیرې وو.
او مسلمانان یې مخې ته تر بدر کوهي ورغلي وو،

➥ د بدر غزا کې د کافرانو صف کې هغه مسلمانان هم راغلي وو چې یا یې له ویرې اظهار نه شو کولای یا د قومیت په لحاظ راغلي وو.

لکه حکیم بن حزام رضي الله عنه چې د (بي بي خدیجې رضي الله عنها) د ترور زوی ؤ او د (رسول اللهﷺ) د ماشوموالي ملګری ؤ،

بل (عباس رضي الله عنه) چې د (رسول اللهﷺ) تره ؤ، کله چې (رسول اللهﷺ) خپلو ملګرو ته هدايات کوي نو د مشرکینو صفونه ورته مخامخ ناست وو، خو رسول اللهﷺ هیچاته ونه ویل چې دغه مسلمانانو ته څه مه وایاست یعنې معلومه شوه چې د کافر صف کې د مسلمان وژل هم روا دي.

او سنیو کفارو سره هم ډیر مسلمانان یا له نیستی یا له مجبوری یا د دنیایي محبت یا غلطې عقیدې له وجې ملګري دي نو د وژلو حکم یې هم هغه دی تر څو چې د هغوئ صف کې وي باید ووژل شي خو که ترې را جدا شول نو بیا یې وژل رواء نه دي.

لکه ! عمیر ! چې کافرانو او دښمن د صف نه د مسلمانانو احوال اخستو ته راغی او ګیر چاپیر د مسلمانانو له صفونو وګرځیدو خو چا ورته څه ونه ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر غزا د يو قوي نه ماتيدونكي قوت په مقابل كې وه چې فولادي زغرې، فولادي تورې، فولادي ډالونه او ښه پريمانه مال، دولت، عيش او عشرت سره راغلي وو.

او مقابلې ته يې رسول اللهﷺ د صحابه كرامو رضي الله عنه سره د ځرمنې ډالونو يو اندازه غشو لوړې تندې وهلي را وتلي وو،

اوس هم د هم هغسې مغرورو نه ماتيدونكو شعارونو والا قوت په مقابل كې غريب، مسكين، تش لاس، زړو جامو او چپلو لرونكي اولس را وتلی دی.

او سني كفار هم ماډرنو وسلو، تيارو، هليكوبترو او زياتې شتمنۍ سره راغلي او ماته يې خوړلې غرور يې خاورې شوی او عام اولس ور باندی برلاسي دي.

او د مكې مشركينو هم ماته خوړلې وه سر كرده مشران مردار شوي وو.

د مكې مشركينو هم د رسول اللهﷺ توهين كولو ساحر، كاذب او جادوگر به يې ورته ويل اوس هم همدا رابلل شوي يا په زور راغلي كافران د رسول اللهﷺ د توهين كارټونونه او فلمونه جوړوي په پنډوسكو كليمه ليكي بيا يې له جهازونو غورځوي چې د مسلمانانو ايمان وننګوي.

خو اوسني كافران څو كارونو كې له هغه مشركينو زيات وړاندې ولاړ دي، هغوئ به چې كوم تړون يا معاهده وكړه مخالفت يې نه كاوه، او اوسني هيڅ وعدې ته ژمن نه دي، هغوئ به د جنګ په وخت كې يا بغير له جنګه زنانه، ماشومان، سپين ږيري او مالونه نه وژل، خو دوئ هر مسلمان نر او ښځه غټ او وړوكی وژني.

د مكې مشركينو د اللهﷻ او قرآن كريم توهين نه دی كړی نه يې بيرغ ته سپک كتلي دي، خو اوسنيو كافرانو قرآن كريم په ډزو ويشتی، ګندګۍ كې يې غورځولی، اور يې ور اچولی.

نو مخكې له دې چې د بدر غزا ولولو خپل ايمانونه هم تازه كړو چې هم هغه ثوابونه زمونږ كور ته راغلي هم هغه شهادت او جنت ګټل مو كور ته راغلی، بايد د هر هغه چا ملاتړ وكړو چې مقابلې ته يې په حقه راوتلي دي.

د بدر د غزا پيل:

كله چې اباجهل د كافرانو صفونه برابر كړل نو عتبه پوه شو او ويې ويل: كه زما مشوره منۍ بيرته ولاړ شۍ تاسو په دې خوارو او كمزورو خلكو برى نه شۍ موندلاى تاسو وګورۍ چې سرونه يې داسې نيغ نيولي دي لكه كېچه ماران او تاسو خپلو كسانو ته وګورۍ چې له خپګانه سرونه نه شي پورته كولاى.

نو رسول اللهﷺ د هغه خبرې واوريدلې او ويې فرمايل: كه د غه كافرانو كې عقلمند وي نو هغه به عتبه وي چې خپلو خلكو ته د بيرته تللو خبره كوي كله چې (عتبه) خبرې خلاصې كړې نو عمرو بن هشام يعنې اباجهل ورته وويل: كښينه غټ خيټه، ډارنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ابا جهل دعا وکړه لکه څان ته چې ښیرا کوي ویې ویل: یا ربه مونږ خو خپلو اقرباؤ پسې را وتلي یؤ او صله رحمي مو ختمه کړې ده ته هغه چاته بری ور کړې چې په حقه وي.

بیا اسود ابن عبدالاسود په نوم یو ځوان د کافرانو لښکر نه په آس سپور راووت او قسم یې وکړ، چې زه به دغه د بدر کوهي په غاړه د اوبو ډنډ یا قبضه کوم، یا به یې ورانوم نو آس یې را وځغلو چې د ډنډ غاړې ته ځان ورسوي خو حمزه لکه شاهین د صحابؤ له صفه پیاده ور منډه کړه تر څو چې (اسود بن عبدالاسود) هلته رسیده، نو حمزه رضي الله عنه ور باندې د توري وار وکړ، چې شنه تخته لکه د قجورې تنه له آسه وغورځیده پښې یې د خپل لښکر طرف ته شوې او سر یې ډنډ طرف ته، نو په خپوړو په کشیدلو ډنډ ته ور روان شو چې خپل قسم په ځای کړي او ډنډ غاړې ته ورسید، خو د الله ﷻ زمري دوهم وار ور باندې وکړ او جهنم ته یې هم هغه ډنډ کې وصل کړ.

کافرانو چې اسود بن عبدالاسود ولید زیات وارخطا شول او درې تنه تکړه پهلوانان یې میدان ته را ووتل دوه ورونه (عتبه بن ربیعه) او (شیبه بن ربیعه) او (د عتبه زوی ولید بن عتبه)، هغوئ د میدان منځ ته راغلل خپل آسونه یې تاؤ را تاؤ کړل او ږغ یې وکړ، چې شته څوک مقابلې والا چې وغواړي مور یې بوره شي ښځه یې کونډه شي؟

نو رسول الله ﷺ د دوئ غرور ته ونه کتل او عوف رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه چې د مور نوم غفراؤ او عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ور ولیږل خو هغوئ چې لا زیات مغروره وو، دوئ سره یې د مقابلې نه انکار وکړ او بیا یې ږغ وکړ یا محمد ﷺ خپل تربوران را ولیږه چې ور معلومه شي چې بیا زمونږ مقابلې ته څوک زړه ښه نه کړي.

نو رسول الله ﷺ ږغ وکړ: پورته شه یا حمزه ابن المطلب رضي الله عنه پورته شه یا علي ابن ابي طالب رضي الله عنه پورته شه یا عبیده ابن الحارث رضي الله عنه:•
درې واړه لکه شاهینان له صفونو را ووتل خپلې تورې یې وځلولې او میدان ته پیاده ور داخل شول.

- ◆حمزه ابن المطلب رضي الله عنه د شیبه ابن ربیعه مخ ته ودریده.
- ◆علي بن ابي طالب رضي الله عنه د(عتبه بن ربیعه) مخې ته ودریده.
- ◆عبیده ابن الحارث رضي الله عنه د (ولید بن عتبه) مخې ته ودریده.

هغوئ درې واړو، چې په آسونو سپاره وو، ورته وویل: څرنګه مقابله کول غواړئ؟ ایا چې مونږ په آسونو او تاسو پیاده که در کښته شو؟ دوئ ورته وویل: مونږ ته فرق نشته چې څنګه تاسو غواړئ مونږ تیار یو، نو هغوئ درې واړه له آسونو را کښته شول.

(شیبه) او (حمزه رضي الله عنه) ته (عتبه) او (علي رضي الله عنه) ته او (ولید)او (عبیده رضي الله عنه) ته وویل: چې اول وار تاسو وکړئ چې بیا مو په زړه کې ارمان پاتې نه شي.

دوئ درې واړو ورته وویل: زمونږ د شهادت څخه اوچت بل ارمان نشته تاسو خپل وار کوئ،

• کتاب المغازي باب غزوة غزوة البدر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوئ درې واړو په يو وار حمله وکړه او دوئ ورته خپل د ځرمنې ډالونه مخې ته کړل او حمزه رضي الله عنه په يو شرق کې(د شيبه بن ربيعه) څخه سر غوڅ کړ بل طرف ته نوی ځوان علي رضي الله عنه هم د (عتبه بن ربيعه) نه په اول وار سر غورځولی ؤ.

رسول الله ﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم به همدا شعار بدرګه کول چې:
(اَحَد اَحَد اَحَد اَحَد) کله چې رسول الله ﷺ وليدل چې دواړو د مغروره پهلوانانو سرونه غوڅ کړل نو ږغ يې وکړ: ووهئ د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمريانو،
ووهئ د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمريانو.
خو بل خوا (وليد بن عتبه) او عبيده رضي الله عنه دواړه داسې يو بل سر ښخ وو، چې دواړه ښه کارې زخميان وه نو حمزه رضي الله عنه او علي رضي الله عنه دواړه لکه بازان هغوئ ته ور ورسيدل او دواړو په يو خرپ د (وليد) کار ورختم کړ او عبيده رضي الله عنه يې په اوږو را پورته کړ او مسلمانانو ته يې راورسولو.

دې وخت کې اباجهل د نورې مقابلې له پاره کسان لټول چې څوک زړه ښه کړي او ميدان ته ووځي.

← بل خوا د عبد الرحمن ابن عوف رضي الله عنه نه روايت دی: چې دوه هلکان چې يو يې زما ښي طرف ته ودريد، زه يې و ټومبلم چې کاکا دغه ابوجهل کوم يو دی؟ نو ما ورته وويل: وراره ولې څه يې کوې؟ هغه راته وويل: هغه زمونږ رسول الله ﷺ ته ښکنځل کړي که ومې ليد نو يا يې وژنم يا به ما ووژني. بيا عبد الرحمن ابن عوف رضي الله عنه فرمايي: بيا چپ طرف ته بل هلک همداسې وټومبلم او همدا خبره يې وکړه نو دې وخت کې اباجهل د صفونو نه لږ را وتی وو، نو ما دوئ دواړو ته وويل: چې هغه غټ مضبوط سړی چې ښکاري دا ابوجهل دی! نو دواړو لکه بازان ور منډه کړه کله چې ور ورسيدل او مخامخ ورته ودريدل ابوجهل ترې وپوښتل: چې ماشومانو څنګه راغلاست؟ دوئ ورته وويل: تا زمونږ پيغمبر ﷺ ته ښکنځل کړي دي ستا وژلو ته راغلي يؤ، نو ابوجهل له غروره او کبر نه په خندا شو چې ښه تاسو ما وژنئ؟ هغوئ چې د يو نوم عوف رضي الله عنه بل معوذ رضي الله عنه، او بل روايت کې معاذ رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه د غفرا رضي الله عنها زامن وو دا يې د مور نوم دی ورته وويل: هو او سمدستي يې حمله وربان‌دې وکړه او په يو يو وار يې له آس نه را وغورځولو او سر يې ترې غوڅ کړ، دې وخت کې کافرانو يو ځل په شريکه په مسلمانانو يرغل وکړ چې (علي رضي الله عنه)، (حمزه رضي الله عنه)، (ابوبکر رضي الله عنه) او (عمر رضي الله عنه) او نور صحابه کرام رضي الله عنهم د کافرانو لښکر کې دننه شول او توري به يې داسې پرقيدلې لکه د اسمان برقونه.
علي رضي الله عنه او حمزه رضي الله عنه ته رسول الله ﷺ همدا اوازونه کول ووهئ زمريانو او همدا خبره به يې کوله
[سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ]

ژر دی چې د دوئ لښکر به ماتې خوري او جنګ ته به شا راواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټــول يــو بــل ســره لاس پــه لاس وه چــې الله ﷻ د کــافرانو ســترګو کــې مســلمانان زيــات او د مســلمانانو ســترګو کــې کــافران لــږ ښــکاره کــړل او الله ﷻ يــې کومــک لــه پــاره (3000) ملايکــې را ولېږلــې چــې بيــا (5000) شوې.

مسلمانانو ته الله ﷻ فتح نصيب کړه او کافرانو څخه (70) مړه او (70) اسيران شول.
او د مسلمانانو له خوا نه (14) تنه شهيدان شول.

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه

د بدر د غزا شهيدان څوک وو؟
د بدر غزا اثرات په مسلمانانو.
د بدر غزا کې ملائکې له کومه راغلې وې؟
د بدر غزا کې د اسيرانو سره سلوک.
ايا اوسني مسلمانان چې جنګي اسيرانو سره کوم سلوک کوي دا د يو مسلمان په شان دي؟
د بدر غزا کې دا صحابه شهيدان شوي وو؟

(1) عبيده بن الحارث رضي الله عنه
(2) عميربن ابي وقاص رضي الله عنه
(3) صفوان بن وهب رضي الله عنه
(4) عاقل بن بکيري رضي الله عنه
(5) ذوالشمالين بن عبدوعمر رضي الله عنه
(6) مهجع بن صالح رضي الله عنه

دا ټول مهاجرين وو.

(7) سعدبن خيثمه رضي الله عنه
(8) مبشربن عبدالمنذر رضي الله عنه
(9) يزيدبن الحارث رضي الله عنه
(10) عميربن الحمام رضي الله عنه
(11) رافع بن المعلي رضي الله عنه
(12) مسعود بن الحارث رضي الله عنه
(13) عوف رضي الله عنه
(14) الحارث رضي الله عنه

دا ټول انصار وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر د غزا اثرات په مسلمانانو دا وو، چې مورال یې اوچت شو بې حسابه غنایم په لاس ورغلل او د ډیر غربت نه خلاص شول.

راتلونکو نورو غزاګانو له پاره تربیه او ذهني طور تیار شول.

په کافرانو یې اثر دا ؤ، چې ټول هغه شکست نه منونکي پهلوانان او مشران یې له لاسه ورکړل او د میدان نه د تیښتې شرم ورپه غاړه شو چې بیا به مکه مکرمه کې ټیټې سترګې ګرځیدل مورال یې بیخي له لاسه ورکړی وو، چې را تلونکو معرکو ته نه تیاریدل،

د بدر غزا کې ملائکې له اسمان څخه را کښته شوي وې چې د سورت ال عمران (123) او (125) آیاتونو کې ذکر شوی دی اګر چې ملائکې مځکه کې هم ډیرې وې، خو د بدر د غزا د اهمیت زیاتوالي له وجې [الله ﷻ] له اسمانه نازلې کړلې چې ډیرو صحابه کرامو رضي الله عنهم او مشرکینو لیدلې وې چې سپین لباس یې اغوستی وو، په سپینو آسونو سپرې وې.
د بدر غزا کې چې کوم ځای کې مجاهدینو صفونه جوړ کړي وو هغه ځای پورته ؤ او مقابل طرف یې ټیټ ؤ نو الله ﷻ باران وکړ، د غه مځکه باندې چې مسلمانان وو، کلکه شوه چې پښې ور باندې ټینګې کیدای شوې او مقابل طرف ته اوبه جمع شوې او ختې یا کیچړې جوړې شوې وې، چې کافران به پکې ښویدل.
بله معجزه دا وه چې رسول الله ﷺ لاسو مبارکو کې شګې را واخستې او د کافرانو طرف ته یې وشندلې چې د ټولو کافرانو سترګو ته الله ﷻ ورسولې او د هغوئ سترګې له شګو ډکې شوې.

(نوټ)
رسول الله ﷺ (3) واري دښمن طرف ته شګې اچولې دي، چې عبارت دي له (بدر) (حنین) او (احد) کې، بله معجزه دا وه چې الله ﷻ د مسلمانانو په سترګو کې کافران لږ ښکاره کړل او همتونه او مورال یې اوچت شو.

او د کافرانو په سترګو کې یې مسلمانان زیات راتلل او هغوئ له ویرې یا بندیان شول او یا وتښتیدل.

د بدر غزا کې (70) تنه اسیران شوي وو، چې په هغې کې د رسول الله ﷺ تره (عباس رضي الله عنه) هم پکې وو، رسول الله ﷺ د اسیرانو په باره کې صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وویل: چې علاج یې وکړئ، ښه رویه ورسره وکړئ، وهل به نه ورکوئ، په هغه رسیو چې بندیان ترې سخت یې مه ترئ، چې پښو او لاسونو ته یې تکلیف ونه رسیږي، د خوراک څښاک او دوا انتظام یې وکړئ، ښکنځل او پیغورونه ورته مه ورکوئ.

رسول الله ﷺ ته عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه د رسول الله ﷺ تره لاس تړلی را وست او ورته یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

يارسول الله ﷺ دا ما اسير کړی دی رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: چې شه ستا سره ملائکو مرسته کړې ده نو عباس ورته وويل: رښتيا خبره ده مونږ په سپينو آسونو خلک وليدل چې مخونه يې پټ وو او جنګ يې کولو او ماته هم يو نفر راغی او راکش يې کړم او [عبدالله بن مسعود رضي الله عنه] ته يې په لاس ورکړم ،

په جنګ کې نيول شوو اسيرانو او د شک په بنياد نيول شوو سره چې دا اوسني مسلمانان کوم سلوک کوي دا نه اسلامي دی، نه انساني دی او نه دوئ ته مسلمان ويلای شو ، د بنديانو سره ښه سلوک نه کول يو غير اسلامي او غير انساني کار دی چې د دنيا هيڅ مذهب کې نشته.

رسول الله ﷺ د بدر ميدان کې د کافرانو د تيښتې نه بعد درې شپې وکړې او د فتحې اوله ورځ باندې يې(زيد بن حارثه رضي الله عنه) او (عبدالله بن رواحه رضي الله عنه) دواړه مدينې منورې ته د فتحې د زيرې ورکولو له پاره وليږل.

بيا رسول الله ﷺ امر وکړ: چې د قريشو وژل شوي کسان ټول يو ځای ته را ټول کړئ او هلته يو کوهي ؤ چې اوبه پکې نه وې هغوئ ټول وژل شوي کسان يې راړول او هغه کوهي کې يې واچول بيا رسول الله ﷺ ورغی او د کوهي په غاړه ودريد او د هر يو نوم به يې اخست چې ای عمرو بن هشام يعنې اباجهل يا عتبه يا شيبه يا وليد: ايا تاسو سره الله جل جلاله هغه معامله ونه کړه چې تاسو ته درواغ ښکاره کيدله؟

بيا يي وفرمايل:

ما سره خو الله جل جلاله خپله وعده پوره کړه.

⇦ اي زما قومه زه تاسو درواغجن کړم

⇦ پرديو رښتوني کړم:

⇦ تاسو له کوره وشړلم:

⇦ پرديو ځای را کړ:

⇦ تاسو وترټلم:

⇦ پرديو مينه را سره وکړه:

➥ دغه وخت کې [عمر رضي الله عنه] حيران حيران ورته کتل بيا يې ورته وويل: يارسول الله ﷺ ته خو داسې چاته لګيا يې چې هيڅ نه اوري، نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل:

قسم په هغه الله ﷻ چې زه يې را ليږلی يم الله ﷻ يې دوئ ته داسې ور اوروي چې ته يې هم دومره نه اورې.

بيا رسول الله ﷺ مدينې منورې ته راغې او صحابه کرامو رضي الله عنهم سره يې مشوره وکړه چې بنديانو سره څه وکړو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل:
چې يارسول اللهﷺ دا ټول ستا قوميان دي معاف يې کړه يا ترې فديه واخله او خوشې يې کړه.

عمر رضي الله عنه ورته وويل: ټول در سره تر اخري سلګۍ جنګيدلي دي ټول قتل کړه يا ماته امر وکړه چې سرونه ترې غوڅ کړم.

عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ورته وويل: چې يارسول الله ﷺ ټول په اور وسوځوه.

نو رسول الله ﷺ د ابوبکر رضي الله عنه خبره خوښه کړه چې په فديه يې خوشې کړي.

او بعضي يې په فديه خوشې کول بعضو ضمانتونه ورکړل چې فديه به راوړي.
چې الله ﷻ ايا تونه نازل کړل چې د عمر رضي الله عنه د سوچ تاييد پکې شوی ؤ، نو رسول الله ﷺ هغه کسان چې نه مسلمانان کيدل او شديد کافران وو، لکه عقبة بن معيط هغه يې ووژل، او نورو نه يې فديه واخسته او چا سره چې فديه نه وه نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ترې ضمانت واخست او خوشې يې کړل•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه

او د خندق غزا کې بهادري.

د غزوة الاحزاب يا خندق د غزا اوسني حالت سره مشابهت.
د خندق غزا په (5) هجري (627)م کې پيښه شوې ده.
کله چې د ابي سفيان رضي الله عنه بن حرب قافله د مسلمانانو نه بچ شوه او د بدر غزا کې اکثره لوی لوی کافران ووژل شول نو د ابوسفيان زړه کې د انتقام لمبې بليدلې نو هغه د عربي جزيرې هغه ټولو قومونو ته وفدونه وليږل: چې د مسلمانانو مخالف وو، چې هغوئ کې،

(1) عينه بن حصن فزاره مشر،
(2) حارث بن عوف د بني مرة مشر،
(3) مسعربن رخيلة د بني الاشجع مشر،
(4) طليحة الاسدي د بني اسد مشر،
(5) سفيان بن عبد شمس د بني سليم مشر،

← ابو سفيان ته بيرته خپل وفدونه راغلل چې هر قوم ورته د پوره ملاتړ وعدې ورکړي.
بل خوا بنو قريضه چې د مسلمانانو سره متعهد وه په خپل وعده ماته کړه او پټ يې مکې ته وفد وليږه، چې مونږ د مسلمانانو په ضد له تاسو سره يو.

• کتاب البداية والنهاية مع نهاية البداية فی الغزواة علی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل خوا رسول الله ﷺ بني قريضه ته په دې خاطر ولاړ، چې د دوئ سره بنو قريضه متعهد ؤ او د عهد مطابق که کوم مسلمان د دوئ نه څوک خطايې کې ووژني نو ديت به ادا کوي او يو صحابي رضي الله عنه د دوئ دوه تنه وژلي وو. نو کله چې رسول الله ﷺ دوئ ته ورغی دوئ ډير د خوشحالئ اظهار وکړ، خو زړونو کې يې منافقت ؤ ځکه چې يهود ټول د منافقت څخه ډک دي نو دوئ رسول الله ﷺ د يوې لوې قلعه خواته کښيناوه او خو تکړه ځوانانو ته يې وويل: چې تاسو له پاسه يوه غټه تيږه ور باندې را وغوځوئ.

خو الله ﷻ [رسول الله ﷺ] ته وحې راوليږله او د دوئ په بد نيتئ يې خبر کړ.

نو رسول الله ﷺ له هغه ځايه پاڅيد او بيرته مدينې منورې ته را ستون شو او د مدينې منورې نه يې د بنو قريضه يو مسلمان صحابي [مسلمه رضي الله عنه] ور وليږه، چې تاسو وعده خلافي وکړه او تاسو بايد د وعدې سره سم دغه علاقې څخه ووځئ او (10) ورځې وخت يې ورکړ.

خو د مدينې منورې نه د منافقينو مشر (عبد الله بن ابی ابن سلول) جواب ور وليږ، چې زه به د بني نظير (2000) تنه در کړم او تاسو ونه وځئ، زه مو ملګرى يم او چې کله دغه لس ورځې ختميدو ته نژدې شوې هغوئ مسلمانانو ته جواب راوليږه: چې لاس مو خلاص چې څه کولای شئ ويې کړئ مونږ له دې ځايه نه وځو.

نو رسول الله ﷺ (200) مجاهدينو سره ورغی او دوئ چې مضبوطې قلعه ګانې لرلې هغې ته وختل او له هغه ځايه به يې مسلمانان په کاڼو او غشو ويشتل او رسول الله ﷺ خپلو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: تاسو نژدې مه ورځئ چې د دوئ غشي در ته نه رسيږي فقط دوئ محاصره کړئ.

بني قريضه په تمه ؤ چې ابي ابن سلول به په مسلمانانو د شا لخوا نه حمله وکړي خو منافق خو هميشه درواغجن وي د هغه څه معلومات ونه شو د دوئ ښاروي وړي شول خپله هم تنګ شول او دوئ لوی لوی د قجورو باغونه لرل چې دې باغونو بعضي ځايونو کې د مسلمانانو د حملې مخه نيوله.

نو الله ﷻ سورت حشر نازل کړ د هغه خطرناکو ځايونو نه د قجورو ليرې کولو اجازه پکې وه نو رسول الله ﷺ د قجورو د لارې څخه د ليرې کولو او غوځولو امر وکړ.

دغې محاصرې (15) ورځې دوام وکړ اخر هغوئ له قلعه ګانو را کښته شول او د سر د امن او وتلو غوښتنه يې وکړه: نو رسول الله ﷺ ورته وويل: وسله به نه وړئ نور هر څه وړلای شئ او هر چا ته اجازه ده چې يو اوښ بار سامان يوسي.

يهود چې دنيا په سر تر ټولو بيغيرته او ذليل قوم دی اول يې دروازې، کړکی او چتونه وران کړل هغې ته يې اورونه واچول، چې مسلمانان ترينه ګټه وانخلي لکه او سنی امريکا او ناټو چې يې کوي او د تللو په وخت کې هر څه په بمونو الوزوي، نو هغوئ هم هيڅ پرينښول او ټول مالونه يې بار کړل. يو تن چې د غوايي څرمن يې د سرو او سپينو زرو ډکه کړې وه د وتلو په وخت کې وويل: افسوس چې قجورې را څخه پاتې شوې چې دې ونو ته مو هم اور اچولی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذلیل قوم چې جلا وطن شول دوئ هم د مکې مشرکینو ته د کومک کولو وعده وکړه.
دې وخت کې ابو سفیان د ټولو قبایلو څخه لس زره (10000) تنه هغه ځوانان را ټول کړي وو، چې په پهلوانۍ، نیزه بازۍ، آس ځغلولو او جنګ کې اول نمبر وو.
خو رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم هم غافله نه وه هغوئ ته به وخت په وخت د کافرانو د حرکاتو معلومات راتلل، نو رسول الله ﷺ صحابه کرام را وغوښتل چې د ټولې عربي جزیرې کفار را جمع شوي او غواړي مدینه منوره باندې یرغل وکړي نو څه کول پکار دي؟

هر چا خپله مشوره ورکوله خو سلمان الفارسي رضي الله عنه چې له اصل د ایران ؤ وویل: یارسول الله ﷺ مونږ به چې داسې حالت سره مخ شولو نو خندقونه به مو ایستل چې په آسونو د سپورو مخه ونیول شي نوره مقابله آسانه ده نو ته اجازه راکړه چې زه د خندق له پاره ځای غوره کړم!

نو رسول الله ﷺ په آس سپور شو او دواړه د مدینې شمال طرف ته ولاړل، سلمان الفارسي رضي الله عنه وفرمایل:
یارسول الله ﷺ د مدینې درې خواؤ ته کورونه دي دښمن نه شي راتللای فقط د شمال طرف ته چې د سلع غر دی میدان خالي دی او دښمن ته د راتللو خطر شته نو مونږ به د سلع غر شاته پریږدو چې زمونږ شاته غر وي نو مظبوط به یو او مخې ته به خندق وباسو چې که دښمن د شپې ناڅاپي راشي نو دوئ به په آسونو را ځغلي او خندق ته به غورځیږي د صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه مشوره زیاته خوښه شوه او هغوئ وویل: سلمان الفارسي رضي الله عنه، زمونږ څخه دی یعنې داسې نه دی چې د فارس دی بلکې زمونږ غوښې او وینه دی، نو د رسول الله ﷺ دغه خبره خوښه شوه ویې ویل: سلمان الفارسي رضي الله عنه د اهل بیتو څخه دی.
نو رسول الله ﷺ ژر امر وکړ، چې اندازه معلومه کړئ چې څومره متره خندق پکار دی اندازه یې معلومه کړه او هرو (10) تنو باندې (40) ګزه اوږدوالی او (10) ګزه ژوروالی ورسید او دغه وخت کې زیاته لوږه او غریبي هم وه، خو صحابه کرامو ښه په ایمانداری خندق ایستل شروع کړل او د ورځې به یې کار کول او د شپې به کورونو ته تلل که چاته به د ورځې هم ضرورت پیښ شو اجازه به یې اخستله او رسول الله ﷺ ته وحې نازله شوه: چې که څوک اجازه واخلي او ربښتیا ورته ضروري کار وي اجازه ورکوه تاته اختیار دی.

او عبادة ابن بشر رضي الله عنه د رسول الله ﷺ په ساتنه او حفاظت مامور ؤ چې د رسول الله ﷺ سره به ؤ.
دغه صحابي رضي الله عنه فرمایي:
← چې [طلحة رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته خپله خیټه مبارکه ښکاره کړه چې تیږه یې ور باندې تړلې وه دا د دې له پاره چې په خیټه وزن وي نو د ټیټیدلو په وخت به ورته تکلیف نه وي او له څو څو ورځو صحابه کرامو د خوراک له پاره هیڅ نه لرل.•
نو رسول الله ﷺ هم ورته خپله مبارکه خیټه ښکاره کړه چې دوه کاڼي یې ور باندې تړلي وې.

• کتابونه حکایة الصحابه کتاب المغازي، حلیةالاولیاء، البدایة والنهایة

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د بهادرۍ او رسول الله ﷺ معجزاتو بيان په راتلونکو نشراتو کې مه هيروئ

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه.

د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله ﷺ معجزات او عبدالله ابن ابي ابن السلول ريس المنافيق يا کفري خياط رول.

کله چې رسول الله ﷺ د اصحابو کرامو سره د خندق کيندل شروع کړ، نو درې ورځې د خوراک له پاره هيڅ نه وو، چې ټولو صحابه کرامو رضي الله عنهم خوړلی وای. نو د جابربن عبد الله رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ ته يوه سخته غټه تيږه مخې ته راغله خپل ټول طاقت مو په ټولو استعمال کړ، خو چا ماته نه کړه نو زه رسول الله ﷺ ته ورغلم او ورته ومې ويل: يارسول الله ﷺ دلته ډيره لويه تيږه (ډبره) راوتلې ده او مونږ يې نه شو ماتولای او وړې هم يئ، طاقت مو هم نه شته او خپله خيټه مې ورته ښکاره کړه چې تيږه مې ور پورې تړلې وه نو رسول الله ﷺ هم خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې دوه تيږې يې ور باندې تړلې وې.

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې زه خندق ته کښته کيږم او خندق ته ور کښته شو او پلک يا ماتوړ يې په خپلو مبارکو لاسونو کې واخست کله چې يې اول وار ورکړ نو له هغه تيږې د اور بڅرکې شام طرف ته ولاړه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) د الله ﷻ په مرسته به شام فتح شي بيا يې بل وار پرې وکړ او بيا ترې بڅرکې د يمن طرف ته ولاړل او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) قسم دی چې زه اوس د صنعاء د ښار دروازه ګورم هغه به هم فتح شي، بيا رسول الله ﷺ دريم وار پرې وکړ او بيا ترې د اور بڅرکې فارس او کسری طرف ته ولاړل او تيږه ميده ميده شوه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) زه اوس د کسری سپينې مانۍ ګورم چې (الله ﷻ) به هغه فتح کړي.

نو د خياطانو مشر ريس المنافقين عبد الله بن ابي ابن سلول وخندل چې ده ته ګوره مونږ له کورونو ميتيازو ته نه شو تللای او رسول الله ﷺ راته د يمن، شام او کسری د فتحې خبرې کوي مونږ له لوږې مرو او کافران را روان دي چې څه حالت به را باندې راځي او رسول الله ﷺ راته زيری را کوي.

نوټ:

او سنيو ختونو کې هم همداسې پيغورنه ورکول کېږي او د (الله ﷻ) په نصرت يې عقيده نه وي اوس د (الله ﷻ) نصرت پخپله ګوري خو بيا هم ګونګيان دي.

نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: کله چې ما د رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه دوه تيږې وليدلې نو رسول الله ﷺ ته مې وويل: که اجازه وي کور ته به د لږ وخت له پاره ولاړ شم نو رسول الله ﷺ اجازه را کړه او زه کور ته ولاړم او خپلې بي بي ته مې وويل: کور کې د خوراک له پاره څه نشته؟

چې رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه کاڼي تړلي دي، نو هغې راته وويل: يو وړه سيرلکۍ او لږې وربشې شته نو (جابرابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: ما ورته وويل: زه به سيرلکۍ حلاله کړم او ته وربشې اوړه کړه چې رسول الله ﷺ ته دعوت ورکړو، نو ما سيرلکۍ حلاله کړه او هغه وربشې ژر ژر اوړه کړې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـي بـي مـې اوړه خمیـره کـړه او مـا غوښـه کټـوۍ کـې پـه اور کیښـودله او ولاړم چـې هغـوئ تـه دعـوت ور کـړم نـو زه ولاړم او رسـول اللهﷺ تـه مـې غلـي غونـدې غـوږ کـې وویـل: لـږ خـوراک مـې تیـار کـړی دی یـوه سیرلکۍ او لږد اوربشو ډوډۍ ده ته مهرباني وکړه یو دوه کسانو سره زما کور ته تشریف راوړئ،

نـو رسـول اللهﷺ راتـه وفرمایـل: تـه ولاړ شـه او بـي بـي تـه دې ووایـه: کلـه چـې غوښـه پخـه شـي نـو سـر پـرې کښیـږده تـر څـو زه نـه یـم درغلـی سـر تـرې مـه پورتـه کـوه او ډوډۍ چـې پخـه کـړي نـو دسـترخوان کـې دې پټـه کړي تر څو زه درشم.

بیـا رسـول اللهﷺ غـږ وکـړی ای د خنـدق مجاهـدینو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) دعـوت کـړی دی ټـول تیار شئ چې ورشوو:

نـو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) فرمـایي: چـې زه پـه منـډه کـور تـه ولاړم او بـي بـي تـه مـې وویـل: لکـه چـې په شرمو وشرمیدو هغې راته وویل: ولې خیر خو دی ولې وارخطا یې؟

نـو مـا ورتـه وویـل: چـې مـا رسـول اللهﷺ تـه پـټ غـوږ کـې وویـل: چـې یـو دوه تنـه راولـه خـو هغـه ټـول د خنـدق والا تـه اعـلان وکـړ. نـو [جـابر ابـن عبـد الله رضـي الله عنـه] فرمـایي: چـې بـي بـي مـې را څخـه پوښـتنه وکـړه رسـول اللهﷺ خـو تاتـه څـه ونـه ویـل؟ نـو مـا ورتـه وویـل: چـې د کټـوۍ د سـر او ډوډۍ پټولـو یـې راتـه وویـل: نـو هغـې وویـل: چـې بیـا د خفگـان خبـره نشـته اللهﷻ او رسـول اللهﷺ پـوهیږي نـو دې وخـت کـې رسـول اللهﷺ تقریبـا (1000) زرو تنـو سـره راغـی او خپـل لعـاب یعنـې لاړې مبـارک یـې اوړو کـې واچـولې او کټـوې کـې هـم واچـولې بیـا یـې وفرمایـل: یـوه ښـځه بلـه هـم را وغـواړۍ چـې ډوډۍ پخولـو کـې مرسـته در سـره وکړي: چې مونږ هم همدا سې وکړل.

نـو دواړو ښـځو بـه ډوډۍ پخـولې او دسـترخوان دننـه بـه یـې اچـولې او رسـول اللهﷺ بـه هغـه رایسـتلې او مـاتولې بـه یـې او د کټـوۍ نـه بـه یـې غوښـه او شـوروا وربانـدې اچولـه چـې دې تـه ثریـد وایـې او ماتـه بـه یـې را کولـه او مـا بـه میلمنـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم تـه وړلـه تـر هغـې چـې ټـول مـاړه شـول نـو هغـوئ بـه ویـل: بـس دی او مـا بـه ورتـه ویـل: ځانونـه ښـه مـاړه کـړئ تـر هغـې چـې میلمنـو وویـل: نـور ځـای خیټـو کـې نشته بیا رسول اللهﷺ مونږ ته وویل: چې راځئ تاسو یې هم وخورئ او کورنو ته یې هدیه هم ولیږئ.

او مـونږ کورونـو کـې هـم تقسـیم کـړه او قسـم پـه (اللهﷻ) دی چـې همـاغسـې ډوډۍ او غوښـه پـوره معلومیدله.

دغـه احادیـث مسـلم او بخـاري شـریف مختلفـو طریقـو بانـدې نقـل کـړی دی چـې لـږ نـور تفصـیل هـم لـري خـو نتیجه یې همدا یوه ده•.

یـوه معجـزه د کـاني یـا تیـږې ماتیـدل او د فتحـو زیـری بلـه معجـزه زرو تنـو تـه لـږ شـانته ډوډۍ او غوښـه پوره کیدل او بله معجزه د علي رضي الله عنه د یو مشهور پهلوان سره.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• رواه البخاري و مسلم و ابن شیبة مثل ذالک وفي البدایة جلد 4 صفحه 97، و رواه مسلم بوجه اخرج 2 ص 178

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه.

(1) د کافرانو سره مرسته او په اصطلاح امنيتي تړون حکم.

(2) د رسول الله صلی الله عليه وسلم معجزه.

(3) د سيدنا علي رضي الله عنه د مشهور دېو صفته پهلوان سره مقابله تر اخره يې ولولئ.

کله چې مسلمانان ټول نارينه په سخت حالت کې د خندق کيندلو کې بوخت وو، نو د بني قريضه يهودو چې د مسلمانانو سره يې عهد يا امنيتي تړون ؤ چې که کافر په مسلمانانو حمله وکړي نو دوئ به د مسلمانانو ملاتړ کوي خو هغوئ پټ ابوسفيان او نورو مشرانو ته وفدونه وليږل چې مونږ تاسو سره يؤ او هغوئ سره يې امنيتي تړون وکړ.

نو رسول الله ﷺ چې په خندق بوخت ؤ د مدينې منورې ټولې ښځې او نارينه يې د خپلو بيبيانو په شمول د مشهور عربي شاعر (حسان بن ثابت رضي الله عنه) په کور کې جمع کړي وو او يو اځې نارينه سپين ږيري (حسان بن ثابت رضي الله عنه) يې ورسره پريښې ؤ.

نو د بنو قريضه جاسوسانو لکه زمونږ او سني جاسوسان فيصله وکړه چې يو څو کسان وليږئ، چې معلومات حاصل کړي چې کافران څنګه کولای شي په مسلمانانو حمله وکړي، نو يو تن يې د شپې هغه ځای ته وليږه، چې د مدينې منورې ښځې او ماشومان پکې وه چې ناخبرئ کې يې په دغه ځای حمله وکړي او مسلمانانو ته بې عزتي او شرم ورواړوي هغه يهودي راغی او د (حسان بن ثابت رضي الله عنه) د کور نه ګير چاپير تاويده او په ديوال يې سر ښکاره کاوه چې يوې مشهورې مجاهدې چې په ډيرو غزاګانو کې يې شرکت کړی ؤ (صفية بنت عبد المطلب رضي الله عنها) چې د رسول الله ﷺ ترور وه وليد، هغې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته وويل: پورته شه او يو تن په ديوال سر را ښکاره کوي ويې وهه هغه ورته وويل: چې تا ته خو معلومه ده چې زه سپين ږيری يم او د مقابلې نه يم، نو د رسول الله ﷺ ترور (صفية بنت المطلب رضي الله عنها) د خيمې ستن را وويستله او غلې غلې دباندې ووتله او ناڅاپه يې هغه جاسوس پرله پسې څلور ګذاره په سر ووهه او مړ يې کړ او بيرته هغه کور ته دننه شوه (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته يې وويل: اوس خو ولاړ شه وسله او نور سامان خو ترينه راوړه که زه ښځه او هغه نارينه نه وای ما به ترې ټول هر څه راوړي وای خو ما ته د هغه په بدن لاس لګول رواء نه دي بيا (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ترې نه سامان راوړ هلته نورو ناستو جاسوسانو چې وليدل چې چا يې ملګری ووژلو هغوئ پوه شول چې دلته څوک ځوانان شته چې د دوئ ساتنه کوي چې په دې طريقه مسلمان زنانه او ښځې د کافرانو د شر نه بچ شوې بيا چې رسول الله ﷺ د خپلې ترور په بهادرئ خبر شو نو په خندا شو او د خندق د غزا په اخر کې يې د غنيمت پوره برخه ورکړه.

نو دا دليل هغه چا د وژلو د جواز له پاره بس دی چې کافرانو سره يې د مسلمان وژلو امنيتي تړون لاس ليک کړی.

(2) جزء

د (مبشر ابن سعد رضي الله عنه) نه روايت دی: چې د (سعد رضي الله عنه) بې بې خپلې وړې لور ته لږ قجورې ورکړې چې دا د تيکري پيڅکه کې پټې پلار ته او ماما (عبد الله بن رواحة رضي الله عنه) ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسَه چې له څو ورځو نهار دي نو هغې ماشومې قجورې يعنې خرما را روانې کړې وې چې رسول الله ﷺ وليدله نو پوښتنه يې ترې نه وکړه: لورې چيرې روانه يې؟ هغې ورته وويل: مور مې لږې قجورې را کړې چې پلار او ماما ته يې يوسم.

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: دلته راشه: هغه راغله او رسول الله ﷺ قجورې يا خرما لاسونو کې واچولې او د برکت دعا يې وکړه بيا يې د ټيکري پيڅکه کې پټې کړې او مجاهدينو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته يې وويل: راشئ قجورې يا خرما وخورئ: هغوئ وار په وار راتلل او قجورې يا خرما به يې خوړلې تر هغې چې ټول ماړه شول او رسول الله ﷺ پخپله هم وخوړلې خو قجورې هماغسې پوره وې، بيا يې ماشومې ته وويل: خپلې قجورې يا خرما دې بيرته يوسه.

کله چې ابو سفيان د خپل (10000) لښکر سره مدينې ته را ورسيدل نو خندق يې وليد او د مسلمانانو دغه نوی تاکتيک ته زيات حيران شو،

رسول الله ﷺ د خندق ټولو برخو کې د مجاهدينو ټولې مقرر کړې وو، چې هر ځای کې به کافرانو کوښښ کولو، چې داخل شي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم به وربانديې د غشو باران جوړ کړ، نو اخر يې فيصله وکړه چې فقط محاصرې ته دوام ورکړې چې مسلمانان تنګ شي او بهر را ووځي بل خوا يې [عکرمه رضي الله عنه بن ابی جهل] چې لا مسلمان شوی نه وو شا او خوا قبايلو ته وليږو، چې مشوره وکړې چې څنګه به وکولای شي مدينې ته داخل شي خو کومه تنيجه يې ورنه کړه، دې وخت کې يو تن له يو ځايه غوښتل چې را پورې وځي او له ډير ليرې ځايه يې آس راوځغلو، چې ټوپ واچوي خو هغه بل خوا د خندق ديوال سره ټکر شو لاندې پريوت چې علي رضي الله عنه له پاسه پرې ور ټوپ کړل تر څو چې هغه پورته کيده نو سر يې ور څخه غوڅ کړې ؤ کله چې دا کار هم ناکام شو نو يو د يو صفته پهلوان چې په ټوله عربي جزيره کې يې څوک د مقابلې نه ؤ.

رسول الله ﷺ ته يې غږ را وکړ، چې شته څوک چې زه يې جنت ته وليږم؟ تاسو خو وايast چې که مونږ مړه شو جنت ته به ځو او که کافر مو مړ کړ دوږخ ته به ځي نو شته څوک چې زه يې جنت ته وليږم؟ شته څوک غيرتي چې را ميدان ته شي؟

نو علي رضي الله عنه پورته شو ويې ويل: يارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه زه ورځم نو رسول الله ﷺ ورته وويل: ته کښينه دا د فيل په شان وجود لري او نوم يې (عمروبن عبدودْ) دی د ده توري ته تر اوسه څوک نه دي ټينګ شوي مشهورې فولادي زغري لري.

نو علي رضي الله عنه کښيناست هغه پهلوان بيا هماغه خبرې د پيغور په طور تکرار کړې نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: يارسول الله ﷺ زه ورځم ماته اجازه وکړه:

نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: (عمروبن عبدودّ) دی او ته تنکی ځوان يې ته يې د مقابلې نه يې کښينه.

هغه پهلوان بيا دريم وار د پيغور په طور چلنج ورکړ، چې ای غيرتيانو ولې نه راځئ؟

ولې جنت ته نه ځئ راشئ ای ډارنو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: زه ورځم ماته اجازه وکړه:
نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: عمربن عبدود دې کښينه ته مه ورځه: نو علي رضي الله عنه وويل: زه يې پيژنم چې څوک دی خو ته اجازه وکړه.
نو رسول الله ﷺ ورته اجازه ورکړله او له خندق ور پورې وت هغه چې وليد ويې ويل: څوک يې؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: [علي يم] هغه ورته وويل: کوم يو د عبدمناف يعني ابو طالب زوی؟
علي رضي الله عنه ورته وويل: هو نو هغه ورته وويل: وراره ته لا ماشوم يې ولاړ شه ترونه دې راوليږه ته زما د مقابلې نه يې او زه نه غواړم د ماشومانو وينې تويې کړم او تا ووژنم.
نو علي رضي الله عنه ورته وويل: خو زه غواړم ستا وينې تويې کړم ماته ستا وينه تويول خوند را کوي.

نو عمروبن عبدود پهلوان له ډيرې غوصې له آس را کښته شو او علي رضي الله عنه باندې يې د توري سخت ګذار وکړ او علي رضي الله عنه ورته د څرمنې جوړ شوی ډال مخې ته کړ خو ګذار دومره سخت ؤ چې ډال يې غوڅ کړ او د علي رضي الله عنه سر مبارک زخمي شو.
خو علي رضي الله عنه هم ور باندې په يو شرق کې داسې وار وکړ، چې د هغه پښه يې د ځنګون څخه لوړه ورڅخه وغورځوله او هغه داسې پريوت لکه د قجورې تنه او ټول عورت يې ښکاره شو نو هغه چغې کړې چې يا علي (رضي الله عنه) د الله ﷻ په خاطر او خپلې تربور ولۍ په خاطر نور مې بې عزته مه کړه کړې او غورځيدلو سره يې په شګلينه مځکه داسې دوړې پورته شوې چې ابوسفيان (10000) لښکر ټولو وليد. دې وخت کې رسول الله ﷺ اواز وکړ، چې (الله اکبر) او صحابه کرامو رضي الله عنهم هم د (الله اکبر) چغې کړې نو علي رضي الله عنه ته چې هغه د تربورولۍ او الله ﷻ قسم ورواچولو نو نور يې پريښود او بيرته راغی او هغه هم هلته سلګۍ وهلې نو رسول الله ﷺ ور پورته شو په تندي يې ښکل کړ او ورته ويې ويل: چې افرين زمريه.

دې وخت کې عمر رضي الله عنه ورته وويل: چې زغرې او توره خو به دې ترې راوړی وای د هغه توره او زغرې ډيرې مشهورې دي نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې وليد ټول عورت يې ښکاره شو او ماته يې قسم هم را واچولو، نو ماته حياء راغله چې خپل تربور بې عزته کړم نو ځکه مې پريښود.

بيا دغه غزوه بې له کومې مقابلې الله ﷻ ختمه کړه چې داسې باد پرې راوليږيده، چې خيمې او هرڅه يې باد يووړل فقط (9) تنه مسلمانان شهيدان (4) تنه سرکرده کافران مړه شول•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کتاب البدايه والنهايه لحافظ ابن کثير، سيرت ابن هشام باب غزوة خندق جلد 4

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه

غزوه احدکې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت.

کله چې د مکې قريشو د بدر غزا کې (70) تنه سرکرده مشران له لاسه ورکړل او (70) يې اسيران شول نو ابو سفيان رضي الله عنه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې لا مسلمانان شوي نه وو، په مدينه حمله وکړه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې پلار يې مړ شوی ؤ هغه تجارتي قافله کې چې ابو سفيان بن حرب بچ کړې وه ټول مال د قبايلو په هغه خلکو وويشلو، چې د مسلمانانو په ضد ور سره ودريږي، نو دوئ (10000) کسان برابر کړل او را روان شول.
خو رسول الله صلى الله عليه وسلم هم (1600) کسانو سره له مديني منورې ور ووتل او د احد غر يې شاته پريښود، هلته يې (50) تنه تکړه غشي ويشتونکي کښينول او کله چې کفار راغلل نو دوئ له وړاندې ميدان کې صفونه جوړ کړي وو.

هغه وخت کې به جنګونه منظم وو او خپل سري کارونه به چا نه کول نو اول به تکړه او بهادر پهلوان ميدان ته را ووتل او مقابل طرف ته به هم يو تن ور سره مقابله وکړه چې هر څوک به کامياب شول، نو د هغوئ مورال به اوچت شو او د کاميابۍ چانس به ورته زيات شو خو احد کې کافرانو چې زړونو يې د بدر بنديانو او مړه شوي کسانو سوځولې وه يو دم يرغل وکړ، خو تر ټولو اول علي رضي الله عنه او سهل ابن حنيف رضي الله عنه، ابن الصمه رضي الله عنه، ابو دجانه سماک ابن خرشه رضي الله عنه او حمزه بن المطلب رضي الله عنه ور مخته شول.

چې هر طرف ته به يې مخه کړه نو کافران به يې لکه فصل چې ريبي داسې غورځول چې اخير کافرانو شکست وخوړ او ډير مالونه او وسلې يې پريښودلې، خو بل خوا هغه (50) تنه چې د اُحُدْ غره باندې وو، او رسول الله ﷺ ورته ويلي وو، چې هيڅ صورت کې به خپلې مورچې نه پريږدي له هغوئ (40) کسان په دې نيت چې کافران وتښتيدل او غنيمتونه ترې پاتې شول له اُحُدْ را کښته شول او فقط لس تنه پاته شول هغوی نا فرماني ونه کړه نو د خالد بن وليد په مشرۍ کافرانو د شاله خوانه ور باندې حمله وکړه او دغه (10) تنو يې سخته مقابله وکړه خو اخر شهيدان شول فقط يو تن چې وسله ورسره خلاصه شوې وه ژوندی يې ونيولو، چې بيا يې ورو سته شهيد کړ، نو د دې (40) کسانو د مورچو پريښودلو له وجې د مسلمانانو کاميابي په شکست بدله شوه او د رسول الله ﷺ غاښ مبارک هم شهيد شو او د شهادت درواغجن خبر يې هم خپور شو او حمزه بن عبد المطلب رضي الله عنه هم شهيد شو.

خو بيا هم مسلمانانو وکولای شوه چې کافران له هغه ځايه وشړي.

رسول الله ﷺ چې په خپل تره ډير خپه ؤ نو علي رضي الله عنه بي بي فاطمې رضي الله عنها ته راغی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اشعار یې وویل:

أَفَاطِمُ أَهَاكِ السَّيفَ غَيْرَ ذَمِيْمٍ

فَلَسْتُ بِرَعْدِ يَدٍ وَلَا بِلَئِيْمٍ

لَعَمْرِي لَقَدْ اَبْلَيْتُ فِي نَصرِ اَحْمَدٍ

وَمَرْضَاةِ رَبِّ بِالعِبَادِ عَلِيْمٍ

ترجمه-

یا فاطمې رضي الله عنها دا توره واخله دغه توره کې هیڅ عیب نشته،

نه زه کله ډار شوی یم او نه مې له ویرې لاسونه رپیدلي دي

زما دې قسم وي چې د رسول اللهﷺ د نصرت له پاره ښه په ایمانداري جنګیدلی یم.

او د (اللهﷻ) رضامندئ له پاره مې هره قرباني کړې او په دې اللهﷻ ښه پوهیږي.

← نو رسول اللهﷺ (علي رضي الله عنه) ته وفرمایل: چې تا ښه په بهادرۍ جهاد وکړ، نو سهل بن حنیف رضي الله عنه او ابن الصمة رضي الله عنه، سماک ابن خرشة رضي الله عنه هم ښه ایمانداري او بهادري کړې ده.

که ته وایې چې ما ډیر کافران مردار کړي نو هغوئ هم له تا څخه کم نه وو، نو دغه وخت کې جبرایل (ع) راغی او ویې فرمایل: یارسول اللهﷺ اوس د غمرازئ وخت دی چې تاسو شهیدان ورکړي دي یعنې د علي رضي الله عنه دغه اشعار د غرور نه دي نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: یاجبرایل (ع) علي رضي الله عنه ته زما مطلب دا دی: چې مغروره نه شي چې ټول جهاد به یې ضایع شي بیا یې وفرمایل: علي رضي الله عنه زما څخه دی یعنې زما تن او وجود دی او زه د علي رضي الله عنه څخه یم نو جبرایل (ع) وفرمایل: زه ستاسو دواړو څخه یم•.

ماشاء الله څومره لوی فضیلت چې علي رضي الله عنه ته اللهﷻ په نصیب کړی دی چې هم د رسول اللهﷺ تن وجود شو او هم د جبرایل (ع)

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کنزالعمال ج 4 ص 387، اخرجه البزاز قال الهیثمي ج 6 ص 122، وفیه معلي بن عبد الرحمن ضعیف وقال ابن عدي لابأس به.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه.

د خيبر غزا.

د خيبر د غزا خصوصيات.

د استشهاد او انتحار فرق.

د خرو د غوښو د حرمت دلايل،

د رسول اللهﷺ دوې معجزې.

د سيدنا علي رضي الله عنه کرامت او نور جالب معلومات.

غزوۀ خيبر اوله برخه.

غزوة خيبر 624 م 7هجري د حديبې د صلحې لږ وخت وروسته واقع شوې ده،

کله چې مسلمانانو د حديبې صلح وکړه نو رسول اللهﷺ صحابه کرامو ته وفرمايل: چې اوس مونږ د مکې د مشرکينو د خطر څخه په امن شولو نو اوس بايد د دنيا تر ټولو رذيلو خلکو يعنې يهوديانو غم وکړو.

رسول الله ﷺ وفرمايل: چې د خيبر غزا ته به فقط هغه څوک ځي چې د بيعت الرضوان يعنې صلح حديبه کې موجود وو.

نو په دې طريقه د منافقينو د تللو لاره بنده شوه، نو صحابه کرام رضي الله عنهم د خيبر طرف ته ولاړل او هلته ډيرې زياتې مضبوطې قلعه ګانې وې او ټول خيبر تک شين فصلونه او ميوه دارې ونې درلودې او به زياتې فراخه وې نو ځکه يې مسلمانانو ته فتح کول اسانه نه وو او له ډيرو قلعه ګانو څخه (8) قلعه ګانې چې (3) يو خوا ته او (5) بل خوا ته وې او احاديثو کې يې نومونه هم ذکر شوي دي، نو رسول اللهﷺ اولنۍ (3) قلعه ګانو سره (1600) مجاهدين جمع کړل او د يهوديانو سره (10000) تکړه آس ځغلوونکې، غشي ويشتونکې او بې ساري (زيات شمير) پهلوانان وو، چې مقابله کول يې اسانه نه وه، نو يو صحابي رضي الله عنه، رسول اللهﷺ ته راغی ويې ويل: يارسول الله ﷺ دغه ځای دې په خپله خوښه انتخاب کړی دی او که وحې درته شوې ده؟ نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: چې ما پخپله انتخاب کړی دی ! چې قلعه ګانو ته نژدې دی او محاصره يې وساتو نو هغه صحابي رضي الله عنه ورته وفرمايل: دغه ځای مناسب نه دی ځکه چې هغوئ مونږ وينې مونږ يې نه وينو که جنګ شروع شي هغوئ په جيګه (لوړه) دي مونږ ويشتلای شي او زمونږ غشي هغوئ نه شي ويشتلای ځکه چې هغوئ نه ښکاري نو بايد ليرې ځای کې ترې ديره واچوو.

نو رسول اللهﷺ دغه مشوره خوښه کړه او لږ ليرې ځای ته ولاړل، دغه وخت شپه وه او د رسول الله ﷺ عادت مبارک دا ؤ چې د شپې ناخبرئ کې يې چاپې نه غورځولې سهار به يې اول خبر ورکړ، چې اسلام قبول کړئ که هغوئ به اسلام قبول نه کړ، نو بيا به يې ور باندې حمله کوله او رسول اللهﷺ د شپې وفرمايل: صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ورکوم چې (الله ﷻ) او رسول اللهﷺ ور سره مينه کوي.

نو ټولو صحابه کرامو ټوله شپه همدا ارزو کوله چې کاش زه شم چې الله ﷻ او رسول اللهﷺ را سره مينه کوي نو کله چې صبا شو نو رسول الله ﷺ وفرمايل: علي رضي الله عنه چيرې دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وویل: چې د هغه سترګې خوږېږي ډېر تړي په عذاب دی نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: ماته یې راولئ هغوئ له لاسه نیولی وو او رایې ووست، نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: زه نن د اسلام بیرغ تاته په لاس کې درکوم چې په حقه به یې استعمالوې نو علي رضي الله عنه وفرمایل: یارسول اللهﷺ قسم دی چې یو قدم وړاندې مخکه هم نه وینم دا به څنګه شي؟

نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: دلته نژدې راشه، نو هغه ور نژدې شو او رسول اللهﷺ ورته خپل مبارک لعاب یا لاړې سترګو کې واچولې او هغه سمدستي روغ شو دا وه د رسول اللهﷺ یوه معجزه.

د (سلمه بن الاکوع رضي الله عنه) نه روایت دی: چې عامر بن الاکوع رضي الله عنه چې کله د خیبر غزا شروع کیدله نو دا اشعار یې وویل:

وَاللهِ لَوْلَا أَنْتَ مَاهْتَدَيْنَا -

وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَاصَلَّيْنَا

وَنَحْنُ مِنْ فَضْلِكَ مَاسْتَغْنَيْنَا

فَأَنْزِلَنْ سَكِيْنَةً عَلَيْنَا

وَثَبِّتْ الْاَقْدَامَ إِنْ لَاقَيْنَا

ترجمه: په اللهﷻ قسم که ته نه وی نو مونږ به هدایت موندلی نه وای او نه به مو خیر خیرات ورکړی وای او نه به مو لمونځ کړی وای.

یا اللهﷻ مونږ ستا د مهربانئ څخه بې نیاز نه یؤ او ورته محتاج یو مونږ باندې د زړه ارام او سکون نازل کړه. او کله چې د دښمن سره مخامخ شو زمونږ قدمونه مضبوط کړه.

نو رسول اللهﷺ وفرمایل: چې دا اشعار چا وویل؟ نو صحابه کرامو ورته وویل: چې عامر رضي الله عنه وویل!

نو رسول اللهﷺ وفرمایل: چې ای عامره رضي الله عنه، اللهﷻ به ستا مغفرت وکړي،

نو عمر رضي الله عنه په اوښ سپور ؤ کله چې یې د رسول اللهﷺ دعا واوریدله نو ویې ویل: چې عامر رضي الله عنه ډیر بهادر انسان دی کاش چې لږ وخت ورکول شوی وای چې مونږ یې د جنګي تجربو څخه فایده حاصله کړی وای.

هر چاته به چې رسول اللهﷺ د جنت او مغفرت دعا وکړه نو هغه به شهید کیده، نو ځکه ټول پوه شول چې شهید کیږي به.

کله چې صبا شو نو یهود له کورونو را ووتل چې ویې لیدل چې هر طرف ته مجاهدینو کمین نیولی دی نو بیرته خپلو قلعه ګانو ته وختل او رسول اللهﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ، خو هغوئ انکار وکړ، هغوئ په ځانونو او وسلو ډیر مغروره وو لکه او سني کافران نو یو مشهور پهلوان چې (مرحب)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو میده د یهودو تر ټولو تکړه ځوان ؤ او هیچا ورسره مقابله نه شوه کولای میدان ته راووت او مسلمانانو ته یې د مقابلې چلنج ورکړ.

او دا اشعار یې وویل:
قَدْعَلِمَتْ خَيْبَرُأَنِّىْ مَرَحَبُ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُجَرِّبُ
اِذَالحُرُوْبُ أَقْبَلَتْ تَلَهَّبُ

ترجمه: ټول خیبر ته ښه معلومه ده چې زه مرحب یم بهترینه وسله لرم او ښه تجربه کار یم او زما بهادري هغه وخت ښکاره کیږي چې جګړه ګرمه شي.

نو عامربن الاکوع رضي الله عنه میدان ته د وتلو اجازه واخستله او د هغه جواب کې یې دغه اشعار وویل:
قَدْعَلِتْ خَيْبَرُأَنِّىْ عَامِرٌ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُغَامِرٌ

ټول خیبر ته معلومه ده چې زه عامر رضي الله عنه یم او داسې بهادر یم چې د کفر لښکر ته ورننوځم او هغه کار ورسره کوم چې چا نه وي ورسره کړی!

نو دواړه سره مخامخ شول او مرحب یهودي ډیر سخت ګذار ورکړ، چې د عامر رضي الله عنه په ډال کې ښخ شو او بیا عامر رضي الله عنه غوښتل چې په پښو ګذار ورکړي چې پښې ترې غوڅې کړي خو هغه ټوپ ورووهه او د عامر رضي الله عنه خپله توره باندې خپله داسې زخمي شو چې شهید شو.

نو صحابه کرامو ډیر افسوس وکړ، چې ده خو خودکشي وکړه ټول اعمال یې خراب شول سلمه بن الاکوع رضي الله عنه رسول الله ﷺ ته په ژړا ورغی چې خلک وایي ستا د ورور ټول اعمال خراب شول او په اوسني اصطلاح ځان وژنه یې وکړه، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې څوک وایي؟ نو سلمه بن الاکوع رضي الله عنه ورته نومونه واخستل چې دغه صحابه وایي: نو رسول الله ﷺ ورته زیات په غصه شو چې هغوئ ښه نه وایي عامر رضي الله عنه ته دوه اجره دي، (هم غازي دی او هم شهید دی)•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• ذکره البدایه ج 4 ص 104 من طریق البیهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه.

او د خيبر د غزا دوهم جزء،

د خيبر په غزا کې د صحابه کرامو رضي الله عنهم د خرو د غوښو خوړلو اراده.
د رسول الله ﷺ معجزات.
او د علي رضي الله عنه کرامت او بهادري،
د خيبر غزا چې ډيره سخته وه تقريبا آيوه مياشت وخت يې واخست نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته څو ورځې خوراک ونه رسيده، نو هغه خره چې دوئ بارونه وربانډې راوړي وو حلال کړل او تردې وخت پورې د خرو د غوښو خوراک عربانو د سخت ضرورت له وجې خوړل او لا حرام شوي نه وو، صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه غوښې ديګونو کې واچولې چې پخې يې کړي، کله چې رسول الله ﷺ لوګي (دود) وليد، نو پوښتنه يې وکړه چې دا د څه شي لوګی دی؟ چا ورته وويل: چې صحابه کرامو رضي الله عنهم خره حلال کړي دي او سخت وږي دي غواړي چې ويې خوري! نو رسول الله ﷺ امر وکړ، چې پام کوئ د خرو غوښې حرامې دي چې ويې نه خوری، او غوښې په اور وسوځوئ او ديګونه مات کړئ.

دې وخت کې چې د خرو غوښې نور پخيدلو ته نژدې وې او صحابه کرام هم وږي وو، نو د داسې امر په ځای کول بيخي سخت وو، نو يو صحابي وويل: يارسول الله ﷺ غوښې خو به وسوځوو چې ايره شي خو ديګونه که ومينځو نو پاک به نه شي؟
نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: زه چې څه وايم هغسې وکړئ.
او صحابه کرامو کې هيچا هم د امر سرغړونه ونه کړه غوښې يې وسوځولې او ايره يې کړلې، بيا يې ښخې کړلې او ديګونه يې مات کړل،

کله چې مرحب پهلوان وليدل چې عامر رضي الله عنه شهيد شو نو بيا له کبر او غرور نه په ميدان کې تاؤ راتاؤ شو او هماغه اشعار يې تکرار کړل، نو دې وخت کې اسد الله علي رضي الله عنه ورمخې ته شو او دا اشعار يې د هغه د اشعارو مقابل کې وويل:

أَنَاالَّذِيْ سَمَّتْنِيْ أُمِّي حَيْدَرَهْ ----كَلَيْثِ غَابَاتٍ كَرِيْهِ الْمَنْظَرَهْ
أُوْفِيْهِمْ بِالصَّاعِ كَيْلَ السَّنْدَرَهْ،
ترجمه: زه هغه څوک يم چې مور مې راته ماشوموالي کې د حيدر يعنې د زمري نوم ايښې دی زه د ځنګل د زمري په شان د ټولو ځناورو له پاره تندر په شان خطرناک يم او زه هر څوک يو وار تول کوم بيا هماغسې معامله ور سره کوم او وينه يې داسې تويوم چې دارې وکړي،

نو علي رضي الله عنه رښتيا هم لکه د زمري حمله وربانډې وکړه او اول وار سره يې د مرحب پهلوان سر دوه ځايه کړ او بيا د يهودو لښکر کې ور ددننه شو چې هر طرف ته به يې مخ کړ يهوديان به لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترخــې منــې یــو خــوا او بــل خــوا غورځیــدل یهودیــان پــه منــډه اخــري قلعــه تــه پــه تیښــته شــول او علــي رضــي الله عنــه ور پســې ؤ نــور صــحابه کــرام رضــي الله عــنهم هــم ور ســره شــول او یهودیــان قلعــه تــه دننــه شــول او دروازه یــې بنــده کــړه خــو یــو یهــودي علــي رضــي الله عنــه تــه ســخت ګــذار ورکــړ، چــې د علــي رضــي الله عنــه د لاس څخه ډال وغوځید ،

د رســول اللهﷺ ازاد شــوی غــلام ابــو رافــع رضــي الله عنــه فرمــایي: د بخــاري او مســلم شــریف حــدیث دی چــې علــي رضــي الله عنــه د خیبــر د قلعــه دروازه راوویســتله او د یهــودو لــه پــاره یــې ډال تــرې جــوړ کــړ اخیــر یــې لاس کــې ونیولــه او صــحابه کــرام رضــي الله عــنهم ور بانــدي د خیبــر قلعــه تــه وختــل او خیبــر فــتح شــو نــو څــه یې اسیران او څه یې مړه شول او بعضو جزیه ومنله.

د جــابر بــن ســمره رضــي الله عنــه نــه روایــت دی: چــې علــي رضــي الله عنــه دروازه وغورځولــه نــو (7) تنــو (کســانو) کوښــښ وکــړ، چــې پورتــه یــې کــړي خــو ونــه توانیــدل بیــا (49) کســانو کوښــښ وکــړ، چــې بیرتــه یــې د خیبــر قلعــه لــه پــاره دروازې ځــای کــې ودروي خــو هغــوئ هــم نــه شــوه ټینګــولای اخــر (70) کســانو بیرته خپل ځای کې ودروله.
دا ؤ د علي رضي الله عنه کرامت.
د یهودیــانو ډیــرې ښــځې د مســلمانانو لاس تــه ورغلــې د عبــد الله ابــن عبــاس رضــي الله عنهمــا څخــه روایــت دی:

چــې رســول اللهﷺ هغــه وینځــې صــحابه کرامــو تــه تقســیم کړلــې چــې هغــه کــې د یهــودو د مشــر حیــی بــن احطــب لــور [صــفیةؓ] هــم وه چــې خاونــد یــې ابــي الحقیــق او ورور او پــلار یــې هــم وژل شــوي وو، هغــه د بــل صــحابي رضــي الله عنــه برخــه کــې راغلــې وه خــو بعضــو صــحابه کرامــو رضــي الله عــنهم، رســول اللهﷺ تــه مشــوره ورکــړه چــې دغــه [صــفیةؓ بنــت حیــي بــن احطــب] ســتا ســره مناســب ده ځکــه چــې د لــوړ اصــل خاونــده ده نــو رســول اللهﷺ هغــه صــحابي رضــي الله عنــه، چــې دغــه بــي بــي یــې پــه برخــه کــې رســیدلې وه را وغوښــت او ورتــه یــې وویــل: تــه دغــه وینځــو کــې یــوه خوښــه کــړه کــه خپــه کیــږې نــه نــو [صــفیة رضــي الله عنهــا] ماتــه را کــړه او کــه خپــه کیــږې نــو ســتا حــق دی زه یــې درنــه پــه زبردســتۍ نــه اخلــم، نــو هغــه صــحابي رضــي الله عنــه وویــل: چــې یارســول اللهﷺ زمــا هــم همداســې اراده وه چــې دا ســتا ســره مناســب ده، نــو زه راضــي یــم دې وخــت کــې د مرحــب پهلــوان خــور زینــب نومیدلــه (بــي بــي صــفیة رضــي الله عنهــا) تــه دعــوت ورکــړ هغــې تــه معلومــه وه چــې نــن رســول اللهﷺ هغــې تــه ورځــي، چــې تســلي ورکــړي ځکــه چــې خاونــد، پــلار او ورور یــې جنــګ کــې وژل شــوي وو، نــو د خپــل ورور د انتقــام اخســتلو لــه پــاره یــې د پســه غوښــه کــې زهــر ګــډ کــړل خصوصــا د ولــي او پښــتیو پــه غوښــو کــې، هغــې تــه چــا ویلــي وو، چــې رســول اللهﷺ د پســه پــه غوښــه کــې ولی او پښتۍ زیات خوښ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول اللهﷺ او بل صحابي (بشربن براء رضي الله عنه) هغه خيمې ته ورغلل چې بي بي [صفية رضي الله عنها] پکې ناسته وه هغې چې د مرحب د خور د زهرو څخه ناخبره وه هغه غوښه يې رسول اللهﷺ ته پيش کړه،

رسول اللهﷺ غوښه را واخستله چې ويې خوري خو غوښه د اللهﷻ په حکم ګويانه شوه چې ما کې زهر دي مه مې خوره خو بشربن براء رضي الله عنه يوه لقمه تيره کړې وه، نو رسول اللهﷺ وفرمايل: چې دې غوښه کې زهر دي مه يې خورئ؛ خو بشربن براء رضي الله عنه، ورته وويل: يارسول اللهﷺ زه يې په خوند پوه شوم خو ستا له شرمه مو بيرته واپس نه کړه نو لږ وخت نه ؤ تير شوی چې هغه صحابي رضي الله عنه وفات شو.

نو رسول اللهﷺ امر وکړ، چې ټول يهود را جمع کړئ نو هغوئ ټول را وستل رسول اللهﷺ د هغوئ څخه د پلرونو د نومونو پوښتنه وکړه: هغوئ ورته وښودل، نو رسول اللهﷺ ورته وويل: تاسو دروغ وويل: بيا يې د هر يوه د پلار نومونه ورته واخستل او هغوئ تصديق وکړ، چې همدا سې ده بيا رسول اللهﷺ ورته وويل: چې تاسو به په دوزخ کې څومره ياست؟ هغوئ وويل: لږ اندازه نو رسول اللهﷺ ورته وويل: چې غلي شئ درواغجنو تاسو به زيات دوزخ کې ياست، بيا رسول اللهﷺ ورته وويل: که پوښتنه در څخه وکړم رښتيا به وواياست؟
نو هغوئ وويل: چې هو ځکه که مونږ درواغ ووايو ته ور باندې پوهيږې، نو رسول اللهﷺ ور څخه پوښتنه وکړه: چې تاسو ماته غوښه کې زهر اچولي وو؟
هغوئ وويل: هو ! نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: ولې مو اچولي وو؟ هغوئ وويل: چې مونږ فکر کاوه چې ته که رښتيا رسول اللهﷺ يې تا ته به ضرر ونه رسوي او که رسول اللهﷺ نه يې مونږ به دې د غم څخه خلاص شوو•.
نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته چې زيات غوصه ورغلې وه هر يو به ويل: چې ماته امر وکړه چې ټول قتل کړم خو رسول اللهﷺ هغوئ معاف کړل.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه البخاري عن ابن عباس حديث رقم 2614 و مسلم حديث رقم 2190، و رواه حارث عن ابن عباس حديث رقم 3169 في البخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه:

او د خيبر د غزا (۳) برخه.

د مشهور تاجر او شاعر او د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کوونکي ابو رافع سلام بن ابي الحقيق د وژلو منصوبه او په هغه د شپې چاپه،

او د رسول الله ﷺ معجزهٔ:

↩ د عبدالله بن کعب بن مالک رضي الله عنه، څخه روايت دی: چې د انصارو دوه قبيلې اوس او خزرج به همېشه د رسول الله ﷺ سره د زياتې مينې په خاطر داسې کارونه کول چې دين ور باندې لوړ شي او رسول الله ﷺ خوشحاله شي او دواړه قبيلو به د نيکۍ په کارونو کې يو له بل سره سبقت او وړاندې والی کاوه، نو د اوْس د قبيلې ځوانانو يو مشهور کافر کعب بن اشرف په دې خاطر ووژلو چې رسول الله ﷺ سره يې زيات عناد درلوده او همېشه به يې د رسول الله ﷺ د زورولو کوښښ کاوه نو د خزرج د قبيلې مشران سره راغونډ شول چې يو داسې نفر ووژني چې د اوس قبيلې سره برابر شي او رسول الله ﷺ ور باندې خوشحاله شي چې هر څومره فکر يې وکړ، نو اخر يې فيصله وکړه چې بايد ابو رافع سلام بن ابي الحقيق ووژني ځکه چې ابي الحقيق ډېر مالداره ؤ او د خندق په غزا کې يې کافران لمسولي (هڅولي) وو چې په مدينه منوره حمله وکړي او د هغوی مصارف يې هم ور کړي وو، بل دغه کافر يو د عربو د تکړه شاعرانو څخه ؤ، چې په خپلو ناولو اشعارو کې به يې د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کولو او خلک به يې خندول او زيات عياش او شرابي انسان ؤ نو د خزرج قبيلې (5) تنه تکړه صحابه کرام وټاکل هغه کسان (عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، مسعود بن سنان رضي الله عنه، عبدالله بن انيس رضي الله عنه، ابوقتاده رضي الله عنه او خزاعي بن الاسود رضي الله عنه) وو، او رسول الله ﷺ ته راغلل چې اجازه ترينه واخلي نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: تاسو يې ووژنئ خو تاسو يې د ورځې نه شئ وژلای ځکه چې له ده سره زيات کسان وي او که تاسو يې د شپې وژنئ نو پام کوئ چې ښځې ماشومان ونه وژنئ، نو هغوی راغلل او خيبر ته داسې وخت را ورسيدل چې ماښام نژدې ؤ نو داسې وخت کې به يهوديانو خپل مالونه له فصلونو راوړل او خپله به هم خپلو مضبوطو قلعه ګانو ته ننوتل نو دغه (5) صحابه کرام په دې فکر کې وو، چې څنګه دغه لويې قلعه ته چې ابو رافع سلام بن ابي الحقيق پکې دی ورننوځي.

↩ نو عبدالله بن عتيق رضي الله عنه نور صحابه کرامو رضي الله عنه ته وويل، زه کوم چل جوړوم که کامياب شوم او د قلعه د ننه ولاړم تاسو ته به هم دروازه خلاصه کړم او که ما باندې هغوی حمله وکړه نو تاسو به راشئ که زه کامياب شوم نو بيرته به در ووځم.

نو کله چې يهود خپلو قلعه ګانو ته د ننه شول نو عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، دروازې ته مخامخ داسې کښيناست لکه څوک چې سحرا ګشت ته کښيني او خپل څادر يې ځان باندې واچولو، نو هغه چا چې دروازه بندوله رږغ يې ور باندې وکړ، چې څوک يې؟ ژر داخل شه چې زه دروازه بندوم نو عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، فرمايي: زه را پورته شوم هماغسې مې څادر ډډ نيولی ؤ او داسې مې ښکاره کوله، چې پرتوګانې مې لاس کې دی نو دروازه وان دروازه بنده کړه او کيلي ګانې يې د دروازې په سر تاخچه کې کېښودلې او ولاړ، نو کله چې هغه پناه شو ما دروازه خلاصه کړه او زه اندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایې یا زینې لاندې کښیناستم چې څوک مې ونه ویني نو ابو رافع شراب وڅښل ډمو به ورته سندرې ویلې او ګډېدلې به کله چې شپه پخه شوه ټول خلک ترې ولاړل خپلو کورونو ته، دې لویه قلعه کې بیل بیل کورونه وو او ابورافع هم خپل کور ته دننه شو.

نو ما ټولې دروازې دباندې طرف نه بندې کړلې چې که څوک چغې کړي دوئ به نه شي راوتلای، نو د ابورافع سلام بن ابي الحقیق کوټې ته ورغلم او په قراره مې دروازه خلاصه کړه خو هغه سره ښځه او بچې هم وه او زه نه پوهېدم چې دغه کافر چیرې دی او مونږ رسول اللهﷺ د ښځو او ماشومانو له وژلو منع کړي ؤ نو زه له کوټې بیرته راووتم او سوچ مې کاوه چې څنګه دغه کافر په تیاره کوټه کې معلوم کړم، نو یو ځل بیا ور دننه شوم او ښځو په شان اواز مې وکړ، چې زما ګرانه ابورافع ته چیرې یې؟،

هغه فکر وکړ، چې کومه ډمه راغلې ده نو وې ویل: زه دغه یم نو زه د اواز طرف ته ورغلم دا کافر چې بدن یې تک سپین ؤ نو داسې ښکاره شو لکه سپین بالښت او ما پرله پسې وارونه ور باندې وکړل او ده چغې کړې ښځې او ماشومانو یې هم چغې کړې نو زه بیرته له کوټې را ووتلم خو یقینې وم چې مړ نه دی.

او ښځه یې له کوټې راووتله چې چغې کړې ما هغه وډاره وله چې چوپ شه او بیا کوټې ته دننه شوم بیا مې غږ بدل کړ چې (ابورافع) څه پیښه ده ولې چغې وهې؟ نو هغه وویل: مور در باندې بوره شه چا ووهلم؟ سړی را نیسه.

عبد الله بن عتیق رضي الله عنه، فرمایي: زه بیا ورغلم او توره مې ورته په خیټه کیښودله او سر بیره مې ځان پرې واچولو، چې بل خوا ترینه ووتله نو بیرته ترې راووتلم او کله چې په اندرپایه یا زینه را کښته کیدلم نو چې اخر ته نږدې شوم نو ما فکر وکړ چې پوره، خلاصې شوې خو خلاصې نه وې زما سترګې هم کمزورې وې نو را پریوتم غوزار شوم او پښه مې ماته شوه نو ژر ژر مې په څادر وتړله او بهر ملګرو ته ورغلم هغوئ ته مې وویل: مبارک شه زه کامیاب شوم خو څنګه به معلومه کړو چې دغه کافر مړ شو که لا ژوندی دی، نو دې وخت کې بل صحابي عبد الله بن انیس رضي الله عنه، وویل: زه به معلومات واخلم زه به تیاره کې د دوئ منځ ته ورشم زه د دوئ په ژبه خبرې کولای شم نو هغه ولاړ له ابو رافع خلک را تاؤ وه او ښځې یې ورته ږړا نیولې وه او ژړل یې نو دا کافر لا ژوندی ؤ او ویل یې: چې ما د عبد الله بن عتیق رضي الله عنه، اواز واورید لکه چې هماغه راغلی ؤ نو ما اواز بدل کړ ورته ومې ویل: نه هغه له مدینې دومره لیرې، دې قلعه ته څنګه داخل شو؟

نو عبد الله بن انیس رضي الله عنه، فرمایي: چې زه بیرته را ووتلم ورته ومې ویل: لا ژوندی دی خو انتظار به وکړو چې صبا شي نو معلومه به شي، نو مونږ هم هلته تر سهاره موجود ؤ چې چرګانو اذانونه وکړل نو خلک د قلعه ګانو په دیوالونو وختل او اعلان یې وکړ چې (ابورافع) مړ شو نو مونږ هم روان شولو.

عبد الله بن عتیق رضي الله عنه، فرمایي: زه په ماته پښه داسې په منډه وم لکه چې ماته نه وي نو کله چې مدینې منورې ته ورسیدو نو رسول اللهﷺ په ممبر ناست ؤ کله چې یې زمونږ مخونو ته وکتل ویې فرمایل: دا مخونه داسې معلومیږي چې کامیاب شوي یاست، نو مونږ ورته وویل: هو الحمد لله مونږ هغه ووژلو خو مونږ کې هر یوه یې د وژلو دعوه کوله خو رسول اللهﷺ وفرمایل: تاسو توري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړئ نو چې توری يې وکتلې نو ويې فرمايل: وژلی عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، دی خو ثواب کې ټول شريک یاست.

بیا رسول اللهﷺ د عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، په پښه ځادر واچولو او دعا يې وکړه نو چې ځادر مو اوچت کړ پښه دا سې روغه شوې وه لکه چې بلکل نه وي ماته شوي.

⟵ همدغسې احادیث صحاح ستتة کې د براء ابن عازب رضي الله عنه نه هم ذکر شوی دی فقط تفصیل کې لږ فرق لري نو له دنیو احادیثو معلومه شوه هر هغه څوک چې د شپې چاپو کې عام مسلمانان وژني ښځې او ماشومان وژني نو هغوئ د دغه نبوي تګلارې خلاف دي اګر که لمونځ کوي، روژه نیسي او حج کوي د یو مشکوک شخص له پاره نورو باندې چاپې اچول، ماشومان ژړول او ښځې بې ستره کول هیڅ دین او مذهب کې نه دی روا•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه.

د اهل بيتو نذر او روژه.

⟵ د یو صحابي رضي الله عنه د علي رضي الله عنه امتحان اخستل او حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره د رسول اللهﷺ محبت.

امام قرطبي تفسير قرطبي کې يو حديث نقل کړی دی: اګر چې اشکال پکې شته.

(حسنين رضي الله عنهما) دواړه مریضان شول نو ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او رسول اللهﷺ يې پوښتنې ته ورغلل، نو ابوبکر رضي الله عنه سيدنا علي رضي الله عنه ته وويل: یا اباحسن رضي الله عنه که تا نذر منلی وای نو کیدای شي اللهﷻ دواړه بچي ژر روغ کړي وای، نو علي رضي الله عنه وفرمایل: چې که اللهﷻ مې بچي روغ کړل نو درې ورځې روژې به ونيسم نو بي بي فاطمې رضي الله عنها هم وويل: چې زه به هم درې روژې ونيسم. نو (حسنينو رضي الله عنهما) هم وويل: که مونږ روغ شولو مونږ به هم روژې ونیسو ! نو یو وینځه د دوئ په کور کې وه (فضة یا ربيبة رضي الله عنها) نو ميدله هغې هم وويل: زه به هم در سره درې روژې ونیسم.

⟵ اخیر (اللهﷻ) دواړه روغ کړل نو دوئ روژې نیول شروع کړل او علي رضي الله عنه د یو یهودي نه په یو روایت کې قرض اوربشې را واخستلې، بل روايت کې راغلي دي چې علي رضي الله عنه د یهودي ځخه چې شمعون نوميده (وړۍ) د وریشلو (اوبدلو) له پاره را واخستلې او (بي بي فاطمې رضي الله عنها) يو څه اندازه تیارې کړلې او یهودي ته يې واپس کړلې هغه په مزدورئ کې دومره وربشې ور کړلې چې پنځه واړه واړه ټیکلي ډوډئ ترې پخې شوې، نو هغه يې په میچن اوړه کړې او ډوډۍ يې ترینه پخې کړې او علي رضي الله عنه مسجد کې رسول اللهﷺ سره ناست وُ، د روژه ماتي ځخه لږ

• سيرت ابن هشام ج 2 ص 190
وفي البدايه لابن کثير ج 4 ص 137

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې یې کور ته تشریف راوړ، کله چې ډوډۍ ته کښیناستل او اذان شروع شو نو د معمول مطابق به اوله لقمه علي رضي الله عنه اوچتوله کله چې یې لقمه (ګوله) خولې ته نژدې کړه نو دروازه کې یو چا اواز وکړ ای اهل بیت رسول الله ﷺ زه مسکین یم په الله ﷻ قسم چې ډیرې ورځې مې اولاد هیڅ نه دي خوړلي ماته څه خوراک را کړئ الله ﷻ به عوض کې جنتونه در کړي.
نو علي رضي الله عنه (فاطمې رضي الله عنها) ته وکتل هغې ورته وویل: ټول ور کړه او هغه ټوله ډوډۍ یې ور کړله او دوئ روژې په اوبو ماتې کړلې.

➥ بیا دوهمه ورځ هم بي بي فاطمې رضي الله عنها همداسې مزدورئ باندې وړۍ تیارې کړلې او بدل کې یې اوربشې راوړلې او اوړه یې کړې، ډوډۍ یې ترینه پخې کړې چې کله روژه ماتې ته کښیناستل بیا هماغسې چا ږغ وکړ، چې ای اهل بیتو: زه یتیم یم پلار مې بیعة العقبة کې شهید شوی دی او کور کې نهر یوو یو څه را کړئ الله ﷻ به جنت کې بدله در کړي، نو ټولو په شریکه هغه ډوډۍ بیا هغه یتیم ته ور کړه او روژه یې په اوبو ماته کړه.

➥ دریمه ورځ هم همداسې خبره تکرار شوه چې روژه ماتې ته کښیناستل نو یو چا اواز وکړ، چې أی اهل بیتو زه چا بندي کړی وم او وهلم یې او ډیرې ورځې یې خوراک نه را کولو اوس را خوشې شوم ډیر وږی یم څه خوراک راکړئ الله ﷻ به یې بدله کې جنتونه در کړي نو بیا یې ټوله ډوډۍ ور کړه او روژه یې په اوبو ماته کړه او درې روژې یې هم پوره شوې خو د بي بي فاطمې رضي الله عنها نور طاقت ختم شو نور یې وړۍ نه شوې وریشلی او د یهودي سره نور وړۍ هم نه وې صبا ته روژه نه وه خو ډیر وږي وو، نو علي رضي الله عنه دواړه زامن لاس نه ونیول او رسول الله ﷺ ته ورغلل کله چې د رسول الله ﷺ نظر پرې ولویده، نو پوه شو چې وږي دي نو ټول د بي بي فاطمې رضي الله عنها کور ته راغلل د هغې ملا او شا دواړه د ډیرې لوږې سره یو ځای شوې وه او سترګې یې ننوتلې معلومیدلې، نو رسول الله ﷺ غیږ کې ونیوله او په ژړا شو
➥ (حسنین رضي الله عنه) هم په ژړا شول نو جبرایل (ع) راغی او د سورت الدهر تر (9) آیات پورې آیاتونه نازل شول چې هغه کې د دوئ دغه کار د الله ﷻ ډیر خوښ شوی ؤ او د داسې کولو صفتونه پکې شوي وو او بدله کې یې د جنتونو وعده شوې وه چې دوئ ډیر زیات خوشحاله شول چې د دوئ صدقه قبوله شوه.

➥ یوه ورځ بي بي فاطمه رضي الله عنها ناروغه شوه چا ورته د انار خوړلو مشوره ور کړې وه نو هغې علي رضي الله عنه ته د انار خواهش وکړ، نو علي رضي الله عنه بازار ته ولاړ په ټول بازار کې یې فقط یو انار پیدا کړ هغه یې را واخستې او کور ته را روان شول، لار کې د یوې ښځې په غیږ کې ماشوم ؤ هغه ماشوم انار ولیده او چغې یې کړې مور ته یې وویل: چې ماته انار راکړه نو هغې ښځې علي رضي الله عنه ته وویل: وروره زوی مې ډیر وږی دی دغه انار را کړه چې ور یې کړم. نو علي رضي الله عنه انار ورکړ او خالي لاس کور ته راغی، بي بي فاطمې رضي الله عنها ورته وویل: لکه چې انار دې پیدا نه کړ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ورته ویل: ټول بازار کې مې فقط یو دانه پیدا کړ، خو لاره کې یو ماشوم چې زیات وږی ؤ ور مې کړ،

← نو بي بي فاطمې رضي الله عنها وویل: ډیر ښه دې کړي دي چې ور کړی دې دی، لږ وخت نه ؤ تیر شوی چې، رسول الله ﷺ ته چا د یمن څخه د اوښ یو بار انار را لیږلي وو•،

نو رسول الله ﷺ هغه تقسیم کړي وو او د علي رضي الله عنه د کور برخه (10) دانې انار رسیدلي وو،

نو رسول الله ﷺ یو صحابي رضي الله عنه ته لس انار ور کړل، چې اهل بیتو ته یې یوسي هغه صحابي رضي الله عنه چې هغه انار لمن کې اچولي وو، نو په لار کې یې له ځان سره وویل: نن به علي رضي الله عنه سره ټوکه کوم یو انار یې ترې څنډې (بغل) ته کړ، چې څه وایې؟

او انار یې په بډه ووهه نو هغه صحابي رضي الله عنه راغی دروازه یې وټکوله او علي رضي الله عنه ورته را ووتی هغه ورته وویل: له یمن څخه چا انار را لیږلي وه او ستا برخه کې دا انار رسیدلي دي نو هغه یو یو انار له لمنې رایستل او علي رضي الله عنه خپله لمن کې اچول کله چې (9) پوره شول نو د هغه صحابي رضي الله عنه لمن خالي شوه نو علي رضي الله عنه ورته وویل: بس همدا دي؟

هغه ورته وویل: ولې بس نه دي؟

نو علي رضي الله عنه ورته وویل: دا واخله دا زما نه دي ما نن یو انار خیرات کړ او الله ﷻ فرمایي: چې د یوې نیکۍ بدله په لسو ده له لسو پورته شته خو ښکته نشته.

نو صحابي رضي الله عنه ورته په خندا شو چې ما هم غوښتل چې ټوکه به هم دربانديوکړم او څه به درنه یاد کړم نو راته معلومه شوه چې ستا یقین په الله ﷻ څومره پوخ دی.

زیات وخت به رسول الله ﷺ په لمونځ ولاړ ؤ او (حسنین رضي الله عنهما) به راغلل کله چې به سجدې ته ولاړل، نو له پاسه به پرې سواره شول او رسول الله ﷺ به کله سجده اوږده کړه او کله به یې په قراره کښېنته کړل.

یو ځل رسول الله ﷺ خطبه ویله چې دواړه لمسیان یې راغلل او د خلکو په اوږو یې پښې اړولې نو رسول الله ﷺ خطبه قطع کړه ورغی دواړه یې را اوچت کړل او ویې فرمایل: چې ربښتیا هم اولاد فتنه وي.

او زما دغه دواړه لمسیان د جنت د ځوانانو سیدان دي.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه الهیثمي ج9 ص 177
و اخرجه ابن النجار عن عمیر في کنز العمال ج 7 ص 104
و اخرجه الطبراني ایضاً و اخرجه الحاکم ج 3 ص 169 وصححه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۸) برخه.

د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب:

د رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) سره محبت:

د ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او ابوهريره رضي الله عنه د حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره محبت:

➥ کله چې رسول الله ﷺ د تبوک غزا ته چې جيش العسرة هم ورته وايي تياري وکړه نو علي رضي الله عنه يې خپل ځای ناستی و ټاکه چې خلکو ته به دين ښايي او د هغوئ ضرورتونه به پوره کوي او که د دښمن له خوا کومه خطره وه مقابله به يې کوي، نو علي رضي الله عنه ورته په ژړا شو چې يا رسول الله ﷺ تا په ما باندې څه گومان وکړ، چې زه دې ښځو، ماشومانو او سپين ږيرو سره پريښودم او د جهاد د مقدسې فريضې دې محروم کړم.

➥ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته په دې راضي نه يې چې زه لکه موسی (ع) شم او ته را ته لکه هارون (ع) شې خو فقط دومره فرق دی چې هارون (ع) نبي ؤ او زما نه بعد نبي نشته.

➥ لکه څنگه چې موسی (ع) کوه طور ته تللی نو خپل ورور هارون (ع) يې په خپل ځای وټاکی نو ما هم ته وټاکلې، نو دې خبرې سره علي رضي الله عنه خوشحاله شو.

➥ طبراني د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړی دی: چې يوه ورځ مونږ د جهاد له پاره وتلي وو، هغې کې ښځو هم اشتراک درلود او بي بي فاطمه رضي الله عنها هم پکې وه، يو ځای کې رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) د ژړا اوازونه واوريدل نو رسول الله ﷺ ورغی پوښتنه يې وکړه چې دوئ ولې ژاړي؟ نو بي بي فاطمې رضی الله عنها ورته وويل: چې وږي او تږي دي زما شيدې هم نشته او به هم نشته نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چا سره مشک کې او به نشته؟

بيا ټولو وکتل خو چا سره هم اوبه نه وې بيا رسول الله ﷺ د پردې اخوا ته د ښځو ځای ته چې ښځې پکې ناستې وې ورغی او حسن رضي الله عنه يې په غيږ کې خپلې سينې مبارکې سره ونيولو او خپله ژبه مبارکه يې د هغه خوله کې ورکړه نو هغه يې رودل شروع کړل تر هغه چې موړ شو او تنده يې ماته شوه بيا يې وفرمايل: حسين رضي الله عنه هم راوړئ هغه سره يې هم همداسې وکړل.
نو ايا د چا خيټې ته چې د رسول الله ﷺ لاړې يا لعاب داخل شوي وي د هغه به څومره فضيلت وي؟

➥ د عقبة بن حارث رضي الله عنه څخه روايت دی: چې يوه ورځ مونږ د رسول الله ﷺ د وفات څخه څو ورځې بعد د ماز ديگر د لمونځ نه بعد په لاره کې روان ؤ، ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او علي رضي الله عنه هم را سره وو، چې حسن بن علي رضي الله عنهما ماشومانو سره لوبې کولې نو ابو بکر رضي الله عنه هغه را ونيولو غيږ کې يې کښينولو، بيا يې دا اشعار وويل:
بِأَبِي أَنْتَ شَبِيْهٌ بِالنَّبِيْ -لَيْسَ شَبِيْهًا بِعَلِيْ ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما دې مور او پلار له تا قربان شي ستا شکل او صورت کې د نبيﷺ په شان دی، د علي رضي الله عنه په شکل نه يې، نو علي رضي الله عنه ورته وخندل.

➥ د عمير بن اسحاق رضي الله عنه، نه روايت دی: چې ابوهريره رضي الله عنه (حسن رضي الله عنه) سره ملاقات وکړ، ورته يې وويل: لمن پورته کړه نو هغه لمن پورته کړه نو ابوهريره رضي الله عنه يې په خيټه يا نوم باندې خوله کيښودله او مچې يا ښکل کړ، بيا يې وفرمايل: چې ما رسول اللهﷺ ليدلی ؤ چې همدا سې يې ښکل کړ،

➥ د طبراني رضي الله عنه يو روايت کې ليکلي دي: چې ابوهريره رضي الله عنه پخپله د حسن بن علي رضي الله عنهما لمن اوچته کړه او د هغه خيټه يې ښکل کړه.

➥ د مقبري رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ د ابوهريره رضي الله عنه سره ناست وو، چې {حسين رضي الله عنه} راغې او سلام يې واچولو، خو د ابوهريره رضي الله عنه ورته پام نه شو نو مونږ ورته وويل: چې (حسين بن علي رضي الله عنهما) در باندې سلام واچولو، نو ابو هريره رضي الله عنه ور پورته شو ورته يې وويل: وعليكم السلام يا زمونږ باداره نو مونږ له ابوهريره رضي الله عنه پوښتنه وکړه چې تا خو ورته بادار وويل: نو ته خو غلام نه يې چې بادار دي شو؟ نو ابوهريره رضي الله عنه وفرمايل: چې ما له رسول اللهﷺ څخه اوريدلي: چې (الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلَ الْجَنَّةِ) {حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه} د جنتيانو د ځوانانو باداران دي.

➥ د سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زما سره مسجد نبويﷺ کې دوه تنه ناست وو او هغوئ د علي رضي الله عنه په باره کې خبرې شروع کړې، دې وخت کې رسول اللهﷺ تشريف راوړ او خبرې يې واريدلې نو زيات په غوصه شو بيا يې وفرمايل: زه د اللهﷻ څخه پناه غواړم په تاسو څه وشول؟ چا چې علي رضي الله عنه ته تکليف ورسولو، نو هغه ما ته تکليف ورسولو*.

نوټ: د اهل بيتو سره مينه د ايمان برخه ده که څوک ور سره مينه نه لري هغه مسلمان نه دی خو مينه هم همدومره چې صحابه کرامو رضي الله عنهم ور سره لرله،

او دومره مينه چې سړی کفر ته ورسوی رواء نه ده، شيعه ګان چې ځانونه د اهل بيتو سره د مينې اظهار کوي اصل کې همدوئ اهل بيت وژلي همدوئ د عبد الله بن سبأ يهودي په لاره روان دي همدوئ دي چې د اسلام په تاريخ کې اهل سنتو ته زيات زيان رسولی دی، همدوئ دي چې اوس يې هم ټولو اسلامي ملکونو کې د جنګونو اور تازه ساتلی دی، همدوئ دي چې ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه، عثمان رضي الله عنه، بي بي عايشه رضي الله عنها ته کافران وايي، همدوئ دي چې رسول اللهﷺ باندې د لسو سيپارو قرآن د غلا کولو الزام لګوی دی، همدا شيعګان دي چې جبرايل (ع) ته غلطي وحي راوړلو نسبت کوي.

لکه څنګه چې دنيا کې اللهﷻ په خپل ځان مسلط کړي اخرت کې يې هم ذليله غواړو.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

* اخرج ابن عساكر عن ابن عباس نحوه ج 4 ص 24 وفي كنزالعمال ج7 ص69 كذا لك في البدايه ج 7 ص 358 و اخرج البزار رجاله رجال صحيح وايضا رواه ابن اسحاق في كتابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه:

او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت:

↩ د عامر بن سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې ماته خپل والد (سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه) وويل: چې ماته (معاويه بن ابي سفيان رضي الله عنهما) وويل: ته د علي بن ابي طالب رضي الله عنه په باره کې ولې چوپه خوله پاته يې؟ هيڅ خبره ور پسې نه کوې؟

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايې: ما ورته وويل: څنګه به ور پسې څه وواېم ما ته دغه خبرې د رسول الله ﷺ معلومې دي چې فرمايلي يې دي:

اول: کله چې د تبوک غزا څخه د پاتې کيدلو وخت کې علي رضي الله عنه ته يې وويل: ته ماته داسې يې لکه د موسی (ع) له پاره هارون (ع) خو زما څخه وروسته نبي نشته او هارون (ع) نبي ؤ.

دوهـــم: چې کله د خيبر د غزا په شپه (رسول الله ﷺ) وفرمايل: چې صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ور کوم چې (الله ﷻ) او (رسول الله ﷺ) ور سره مينه کوي چې کله صبا شو ما کوښښ وکړ او لاس مې اوږد کړ، چې بيرغ را واخلم او د غه فضيلت ماته ورسيږي خو رسول الله ﷺ راته وويل: چې علي بن ابي طالب رضي الله عنه را وغواړه او ما هغه راوست، بيرغ يې ورکړ او الله ﷻ خيبر د هغه په لاس فتح کړ.

دريم: دا چې رسول الله ﷺ ورته خپله لور د جنت د ښځو سرداره په نکاح کړې ده.

څلـــورم: کله چې د مباهلې ايات نازل شو چې تاسو هم خپل زامن او ښځې را وغواړئ او خپله هم حاضر شئ بيا مباهله وکړئ.

نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه، فاطمه رضي الله عنها، حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه) را وغوښتل او ويې فرمايل: دا زما اهل او عيال دي.

پنځم: رسول الله ﷺ فرمايلي: د چا چې علي رضي الله عنه دوست وي هغه زما دوست دی.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، وفرمايل: څوک چې دومره فضيلت لري نو څنګه به بدې خبرې ور پسې وکړم؟

↩ د عبدالرحمن اصبهاني رضي الله عنه څخه روايت دی: چې، د رسول الله ﷺ د وفات څخه وروسته يوه ورځ ابوبکر رضي الله عنه د جمعې خطبه ويله او ممبر باندې ناست وو، نو حسن بن علي رضي الله عنهما پورته شو ورته يې وويل: زما د بابا د ممبر نه کښته شه دا زما بابا ته جوړ شوی دی، نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: زويه چا درته وويل: چې داسې ووايه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو ورته يې وويل: يا امير المؤمنين په الله ﷻ قسم دی چې ما ورته نه دي ويلي!

↩ ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: هو زه يقيني يم چې ته رښتيا وايې تا ورته نه دي ويلي او دی هم رښتوني دی دا ممبر د ده د بابا دی بيا ابوبکر رضي الله عنه له ممبر څخه کښته شو او حسن رضي الله عنه يې له لاس را ونيولو او ښکل يې کړ، او بيا يې په ممبر له ځان سره کښيناوه.

↩ همداسې حديث د (عروة رضي الله عنه) څخه هم روايت شوی: چې (حسن رضي الله عنه) راغی او ممبر ته وختو او ابوبکر رضي الله عنه ته يې همداسې خبره وکړه چې دا زما د بابا ممبر دی ته ترې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېنــــته شــــه، ابــــوبکر رضـــي الله عنــــه ورتــــه وويــــل: تــــه رښـــتيا وايــــې او تــــه ملامــــت نــــه يــــې خــــو زه دغــــه موجــــودو خلکو کښېنولی يم او ستا پلار علي رضي الله عنه هم پکې دی که دوئ وغواړي زه به کښېنته شم.

د ابــو البختري رضــي الله عنــه څخــه د (حســين بــن علــي رضــي الله عنهمــا) پــه بــاره کــې ذکــر شــوی دی چــې عمــر رضــي الله عنــه خطبــه ويلــه او حســين رضــي الله عنــه ورتــه راغلــی چــې کښېنــته شــه دا زمــا د بابــا ممبــر دی تــه دی د خپــل بابــا پــه ممبــر کښېنــه، نــو عمــر رضــي الله عنــه ورتــه پــه ژړا شــو او ورتــه يــې وويــل: تــه رښــتيا وايــې دا ســتا د بابــا ممبــر دی او زمــا بابــا ممبــر نــه درلــوده، خــو تــا تــه چــا وويــل چــې دا خبــره وکــړه؟ نــو علــي رضــي الله عنــه پورتــه شــو او حســين رضــي الله عنــه تــه يــې وويــل: چــوپ شــه غــداره زه بــه تــا ســره کــور کــې گورم.

نــو عمــر رضــي الله عنــه ورتــه وويــل: پــام کــوه زمــا بچــي تــه څــه ونــه وايــې دې رښــتيا وايــې او بيــا يــې لــه ځــان ســره څنــگ کــې پــه ممبــر کښېنــاوه او چــې کلــه يــې خطبــه خلاصــه کــړه او لمــونځ وشــو نــو عمــر رضــي الله عنــه حســين رضــي الله عنــه يــې لــه لاس ونيــو او خپــل کــور تــه يــې بوتلــو هلتــه يــې خــوراک وربانــدې وکــړ، بيــا يــې ورته وويل: چې کله کله زما کور ته راځه چې مونږ ستا په ليدلو مشرف کيږو.*

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه.

← حليــة الاوليــاء نقــل کــړې دي چــې يــوه ورځ علــي رضــي الله عنــه د خپــل کــور تــر څنــگ ناســت وو او يــو مســکين ورتــه راغــی ورتــه يــې وويــل: وږی يــم څــه را کــړه نــو علــي رضــي الله عنــه ورتــه وويــل: دې مخــامخ کــور تــه ورشــه مســکين چــې ورتــه وکتــل چــې وچــه ډوډۍ اوبــو کــې لمــدوي او چــې نرمــه شــي بيــا يــې خــوري نــو تعجــب کــې شــو فکــر يــې وکــړ، دا هــم کــوم غريــب دی کلــه چــې د علــي رضــي الله عنــه کــور تــه ولاړ او ږغ يــې وکــړ چــې فقيــر يــم وږی يــم څــه راکــړئ نــو ، ربيبــة رضــي الله عنهــا وينځــې ورتــه خــوراک راوړ نــو دغــه فقيــر چــې خــوراک وليــد خــوښ يــې شــو نــو ورتــه يــې وويــل: کــه لــږ نــور را کــړئ نــو دلتــه يــو بــل فقيــر هــم اوبــو ســره وچــه ډوډۍ خــوري او فقيــر علــي رضــي الله عنــه طــرف تــه اشــاره وکــړه، نــو وينځــې ورتــه وخنــدل ورتــه يــې وويــل: هغــه خــو د دغــه کــور مالــک او کــور والا دی خپلــه وچــه ډوډۍ خــوري خــو مســکينانو تــه ښــه ډوډۍ ور کوي.

← د صــفوري رضــي الله عنهــا نــه روايــت دی: اگــر چــې حــديث کــې ضــعف شــته چــې اهــل بيــت د څــو ورځــو نهــر (وږي) وو او څــه يــې نــه وو خــوړلي نــو نــور يــې طاقــت نــه ؤ، بــي بــي فــاطمې رضــي الله عنهــا خپــل يــو ټکــرې علــي رضــي الله عنــه تــه ورکــړ، چــې اســتعمال کــړې يــې لا نــه وه او کــوم ځــای نــه ورتــه هديــه راغلــې وه چــې خــرڅ يــې کــړي او کــور تــه وربانــدې څــه خــوراکي شــيان راوړي نــو علــي رضــي الله عنــه هغــه بــازار تــه يــووړه او پــه درې درهــم يــې خــرڅ کــړ او غوښــتل يــې چــې خــوراکي شــيان راونيســې نــو يــو فقيــر ورتــه مخــې

---

* کذا في البداية ج 4 ص 339
و ذکر الهيثمي ج 9 ص 130
و کذالک اخرج احمد في مسنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته شو او سوال او زارئ یې شروع کړې دومره فریاد یې ورته وکړ، چې زړه یې پرې وخوږېده نو درې واړه درهم یې هغه ته ورکړل او خالي لاس کور ته را روان شو.

لاره کې یو داسې سړی ورته مخې ته راغی چې اوښ یې له مهاره نیولی ؤ نو علي رضي الله عنه ته یې سلام واچولو، بیا یې ورته وویل: اوښ نه اخلې چې در باندې خرڅ یې کړم؟

نو علي رضي الله عنه ورته مسکی شو چې ما سره روپۍ نشته په څه یې واخلم هغه نفر ورته وویل: په نیته یې در کوم بیا به روپۍ را کړې او ارزانه یې هم در کووم، نو علي رضي الله عنه ترینه په (100) درهم واخست او نیته یې ور سره معلومه کړه اوښ یې کور ته روان کړ لاره کې بل سړی ورته پیدا شو پوښتنه یې ترینه وکړه چې اوښ نه خرڅوې؟ نو علي رضي الله عنه فکر وکړ، چې خرڅ به یې کړم نو ورته یې وویل: خرڅوم یې !

خرڅوم ! په څو یې اخلې؟ هغه نفر ورته وویل تا په څو اخستی دی رښتیا خبره وکړه نو بیا ګټه در کوم، علي رضي الله عنه ورته وویل: ما په سل اخستی دی ته څومره ګټه را کوې؟ هغه نفر ورته وویل (60) روپۍ ګټه در کوم نو په (160) درهم یې خرڅ کړ او هغه سړي اوښ روان کړ.

کله چې علي رضي الله عنه کور ته روان شو فکر یې وکړ، چې اوس خو هغه سړي ته مخکې له وخته روپۍ ورکول پکار دي له چا مې چې اوښ اخستی دی، خو نه یې کور راته معلوم دی او نه یې نوم (100) درهم یې له ځان سره کړل او (60) درهم یې بي بي فاطمې رضي الله عنها ته ورکړل هغې ترینه پوښتنه وکړه دومره روپۍ دې له کومه کړې؟

نو علي رضي الله عنه ورته خپله قصه بیان کړه هغه هم حیرانه شوه، نو علي رضي الله عنه روان شو چې له رسول الله ﷺ څخه پوښتنه وکړي چې دغه قرضداری څنګه پیدا کړم چې روپۍ یې ورکړم، کله چې رسول الله ﷺ ته مخامخ شو نو رسول الله ﷺ ورته په خندا شو بیا یې ورته وویل: نن خو دې ډیرې روپۍ ګټلي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وویل: ولې ته خبر شوی یې ؟

نو رسول الله ﷺ ورته وویل: هو، نو علي رضي الله عنه ورته وویل: نو اوس راته ووایه چې قرضداری به څنګه پیدا کړم؟ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: د لټولو ضرورت یې نشته هغه خرڅوونکی جبراییل (ع) او اخستونکی میکاییل(ع) وه•.

الله ﷻ ته ستا صدقه خوښه شوې وه ځکه یې هغه دواړه درته د انسانانو په شکل را لیږلي وو.

دا ؤ د الله ﷻ او رسول الله ﷺ د علي رضي الله عنه سره محبت.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کتاب الاستیعاب ج 1 باب عشرة مبشرین بالجنة
حلیة الاولیاء باب فضایل علي بن ابي طالب.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۱) برخه.

د علي رضي الله عنه انصاف.

← کلیب رضي الله عنه فرمایي: چې د اصفهان نه علي رضي الله عنه ته مال راغی چې د اوه (7) تنو سردارانو یا مشرانو له پاره خاص ؤ، نو هغه کې یو پاستې وچه ډوډۍ هم وه نو کله چې علي رضي الله عنه هغه تقسیموله، نو هغه یو وچ شوی پاستې یې هم (7) برخې کړ بیا یې ور باندې قرعه یا پچه واچوله چې د چا به کومه برخه ور سیدله هغه به یې ور کړله.

← د عبد الله هاشمي رضي الله عنه څخه روایت دی: چې علي رضي الله عنه ته دوی ښځې سوال ته راغلې، یو اصیله وه او یوه ازاده شوې (عجمه) وینځه وه نو علي رضي الله عنه ، یوې ته (40) درهم او یوه بوری غله ور کړه هغه ازادې شوې (عجمی) وینځې (40) درهم او یوه بوری غَلّهْ واخستله او ولاړله خو هغه بله ښځه هم هلته ولاړه وه بیا یې علي رضي الله عنه، ته وویل: یا امیر المؤمنین (رضي الله عنه) زه اصیلة عربه یم تا زه د یوې ازادې شوې (عجمی) وینځې سره برابره کړم؟

ایا داسې کول حق دي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وویل: ما چې قرآن او سنت رسول الله ﷺ کې فکر وکړ، نو ما ته د اسماعیل (ع) او اسحاق (ع) په اولاد کې کوم فرق معلوم نه شو یعنې عرب د اسماعیل (ع) او عجم د اسحاق (ع) اولاد دواړه الله ﷻ ته یو برابر دي فضیلت په تقوی کې دی.

← د علي بن ربیعة رضي الله عنه نه روایت دی: چې (جعده بن هبیره رضي الله عنه) علي رضي الله عنه ته راغی چې تا ته دوه تنه راغله او تر منځ یې شخړه وه، دغه یوه ته، تا سو د خپل ځان مال اولاد نه ګران او محبوب یاست او دغه بل ته که ته په لاس ورشې او وس یې در باندې ورسیږي نو تا به حلال کړي، خو چې تا فیصله وکړه نو د هغه چا په حق کې دې وکړه چې ستا دښمن ؤ، نو علي رضي الله عنه {جعده بن بهیره رضي الله عنه} په سینه کې په سوک ووهه بیا یې ورته وویل: دغه فیصلې کول د چا له پاره نه وي چې هر رقم غواړم ویې کړم دا په قیامت کې پوښتنه کیږي چې په حقه دې فیصله کړې که ناحقه نو زه نه غواړم چې الله ﷻ ته مختورن ورشم. بیا یې وفرمایل: چا چې دوه کسانو تر منځ فقط د قجورې یوه دانه هم تقسیم کړه نو د قیامت په ورځ به افسوس کوي.
نو اوس زمونږ ملک صاحبان او نور مشران چې د خلکو جرګې کوي باید دې حدیث ته متوجه و اوسي یا قاضي صاحبان چې په رشوت فیصلې کوي د هغوئ به څه حال وي؟

← د علي رضي الله عنه څخه روایت دی: چې زه رسول الله ﷺ یمن ته د قاضي په صفت لیږلم نو ما ورته وویل: یارسول الله ﷺ زما عمر کم دی او هلته مشران صحابه کرام رضي الله عنهم شته ما ته به دغه قضاء ډیره سخته وي!
نو رسول الله ﷺ را ته په سینه لاس را تیر کړ او دعا یې را ته وکړه، نو په الله ﷻ قسم چې بیا ما ته هیڅ مشکل نه دی پیدا شوی چې هر قسم قضیه به راغله زه به ور باندې پوهیدلم.

← د اصبغ بن نباته رضي الله عنه څخه روایت دی: چې علي رضي الله عنه ته یو نفر راغی ورته یې وویل: یا امیر المؤمنین (رضي الله عنه) زما یو ضرورت دی او هغه مې الله جل جلاله ته پیش کړی که

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـا هغـه پـوره کـړ، نـو د الله جـل جلالـه ثنـا صـفت بـه وکـړم او سـتا شـکريه بـه اداء کـړم او کـه تـا پـوره نـه کـړای شـو نـو هـم د الله ﷻ ثنـا صـفت بـه وکـړم او تـا بـه معـذور وګـڼم نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: کاغـذ خـو نشـته خـو خپـل ضـرورت دې پـه مځکـه وليکـه ځکـه چـې ځـوک سـوال کـوي نـو پـه مـخ کـې يـې يـو قسـم ذلالـت ښـکاره کيـږي او زه نـه غـواړم تـه د چـا پـه وړانـدې ذليـل ښـکاره شـې نـو هغـه سـړي خپـل مشـکل پـه مځکـه وليکلـو او علـي رضـي الله عنـه ولوسـت نـو هغـه يـو دينـداره شـخص او يـو مخـور مشـر ؤ خـو حـالاتو مجبـوره کـړی ؤ چـې علـي رضـي الله عنـه تـه يـې سـوال وکـړ، نـو علـي رضـي الله عنـه لـو مړی خپلـه چپنـه را وغوښـتله هغـه يـې ورکـړه نـو هغـه لـه خوشـحالئ اشـعار وويـل: چـې معنـی يـې دا ده تـا ماتـه چپنـه را کـړه او پـه اغوستلو بـه زړه شي خو الله ﷻ بـه يې عوض کې داسې لباس در کړي چې هغه بـه نه زړيږي.

بيـا علـي رضـي الله عنـه ورتـه (100) اشـرفۍ ورکړلـې نـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم ورتـه وويـل: يـوه چپنه او (100) اشرفۍ ډيرې نه دي چې تا ورکړې•؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وفرمايـل: چـې مـا لـه رسـول الله ﷺ ځخـه اوريـدلي دي چـې هـر چـا سـره بـه د هغـه د حيثيـت مطـابق چلنـد کـوئ، بعضـي د خلکـو سـوال کـول شـغل او کـار وي کـه ښـه مالـدار هـم وي دغـه کـار نـه پريـږدي خـو بعضـي سـوالګر رښـتيا مجبـور وي نـو کـه درتـه معلومـه شـوه چـې رښـتيا مجبـور دي نـو زيات کومک ور سره وکړئ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه.

(1) شيعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي؟

(2) يو شيعه ته د (سعدبن ابی وقاص رضي الله عنه) ښيرا او سمدستي مړ کيدل.

← علـي بـن ابـې طالـب رضـي الله عنـه يـوه ورځ کوفـه کـې ؤ چـې چـا ورتـه وويـل: چـې د عبـد الله بـن سـبأ يهـودي فرقـه وايـې: چـې تـا (اميرالمـؤمنين ابـوبکر رضـي الله عنـه)، (اميرالمـؤمنين عمـر رضـي الله عنـه) او (اميرالمـؤمنين عثمـان رضـي الله عنـه) تـه بـد او رد ويلـي دي؟ نـو ځکـه مـونږ هـم ور پسـې بـد وايـو، نـو علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او ويې ويل: چې ما غوښتل د ابن سبأ فرقه ټول له تورې تير کړم.

چـې دوئ مـا پسـې داسـې خبـرې کـوي چـې زه تـرې خبـر نـه يـم زه د الله ﷻ ځخـه پنـاه غـواړم چـې د رسـول الله صـلی الله عليـه وسـلم دوه خسـرانو او زوم پسـې خبـرې وکـړم هغـوئ د عشـره مبشـره ځخـه دي هغـوئ زمـا ځخه افضل دي.

خـو زه دې کـار لـه پـاره لـومړی اعـلان کـوم چـې هـر چاتـه پـه لاس ورغلـل مـړه يـې کـړئ، چـا تـرې پوښـتنه وکـړه چـې هغـوئ خـو سـتا صـفتونه کـوي نـو علـي رضـي الله عنـه وفرمايـل: دوئ ماتـه هغـه او صـاف بيـانوي چـې هغـه پـه مـا کـې نشـته، دوئ زه د ربوبيـت درجـې تـه رسـولی يـم، او زه لـه دوئ بيـزار يـم دوئ دې لـه دې

• کتاب الاصابة ج 4 ص356
وذکر ابن عساکر مثل ذالک
وفي کنزالعمال ج3 ص324

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکه وویستل شي کنه نو یو به هم ژوندی پرې نږدم بیا یې لاس پورته او دعا یې وکړه چې یا الله ﷻ دغه د عبدالله ابن سباء پیروان پخپلو ځانونو مسلط کړې همدا سې دعا یې کوله او خلکو ورباندې آمین ویل همدا وجه ده چې الله ﷻ اوس په خپلو ځانونو مسلط کړي دي.

➥ د (ابونجیح رضي الله عنه) څخه روایت دی: چې امیر معاویه رضي الله عنه چې د شام حاکم ؤ حج ته راغلی ؤ، نو ده سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ته وویل: مونږ جهاد کې مشغول یو او د حج ارکان واجبات او سنت را څخه هیر وي راشه زه طواف کوم ته راته ګوره که کومه غلطي کوم اصلاح یې کړه.
نو هغه طواف وکړ او بیا یې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه خپل کور ته بوتلو او خپل تخت باندې یې کښیناوه بیا یې غوښتل چې د علي رضي الله عنه په باره کې څه ووایې خو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته په غصه شو او ورته ویې ویل: ته هغه چا پسې خبرې کوې چې د رسول الله ﷺ د لور نکاح ور سره د الله ﷻ په خوښه شوې ده.

✍ ځوانانو کې اول مسلمان دی.

✍ د هارون (ع) سره تشبیه ورکړل شوې ده.

✍ د خیبر فتح د ده پلاس شوې ده.

✍ (اسد الله) لقب ورکول شوی دی.

✍ اولنی لمونځ کوونکی دی چې رسول الله ﷺ سره څنګ کې ولاړ دی، او لمونځ یې کړی دی.

بیا یې ورته وویل: نن نه بعد به ستا کور ته رانه شم او ترې را پورته شو او څادر یې ټک ووهه او له ډیرې غصې ځان سره غریده.

➥ ابوهریره رضي الله عنه فرمایي: چې زه د دمشق بازار کې ګرځیدم یو ځای ته ورسیدم چې ډیر خلک را جمع دي او یو تن په آس سپور دی او د علي رض په باره کې داسې خبرې کوي چې اصلاً هغه کې نشته او اولنیو درې واړو خلیفګانو پسې ښکنځل کوي.

نو دې وخت کې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه راغی پوښتنه یې وکړه چې څه خبره ده؟ خلکو ورته وویل: چې دغه سړی د عبدالله بن سبا پیرو دی یعنې شیعه دی، علي رضي الله عنه ته داسې او صاف بیانوي چې پکې نشته او ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او عثمان رضي الله عنه ته ښکنځل کوي.

نو ورغی او خلکو کې ور ننه شو خلکو ځای ورکړ او ورته یې وویل: چې زه یو څو پوښتنې کوم؟
هغه ورته وویل: وکړه څه وایې؟
نو سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه ورته وویل: ایا رسول الله ﷺ هر کار کې استخاره نه کوله؟
نو هغه نفر ورته وویل: هو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته وويل: چې ضرور به رسول اللهﷺ د (بي بي عايشې رضي الله عنها او بي بي حفصې رضي الله عنها) د نکاح له پاره استخاره کړې وي نو چې الله ﷻ د خسرګانو جوړيدلو له پاره ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه خوښ کړل نو ته څنګه ور پسې بد وايې؟
ايا رسول اللهﷺ دوه لورګانې (لونې) عثمان رضي الله عنه ته د ده د فضيلت په وجه نه دي ورکړي؟

چې ته ور پسې بد وايې؟ ايا علي بن ابي طالب رضي الله عنه د عبد الله بن سبا د(شيعه) فرقې او د دوئ د عقايدو نه بيزاري نه ده اعلان کړې؟ چې ته د ابن سباء پيروي کوې (شيعه) شوی يې.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، خپل مخ قبلې ته واړوه او دعا يې وکړه چې يا الله جل جلاله که دغه د شيعه ګانو فرقه په ناحقه وي ته دغه رزيل ته همدا اوس خپله سزاء ورکړې.
نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه لا لاسونه نه وه کښته کړي چې د هغه شيعه آس ټوپ واچولو او شيعه ترې په يو شړق لاندې را پريوت سر او ينه يې وچاودل او مردار شو.

او الله ﷻ د سعد بن اب وقاص رضي الله عنه، ښيرا قبوله کړه•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۳) برخه.

د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې.

لومړی خطبه مقام نخيلة کې کوفې سره.
دوهمه د نهروان جګړې نه بعد
کفارو او متعهدينو سره يې د صلحې حکم.

➥ ابوالوداک همداني رضي الله عنه فرمايي: چې علي رضي الله عنه د کوفې ښار ته نژدې مقام نخيلة کې چې د شيعګانو او نورو خوارجو سره په جهاد لګيا ؤ د خپلو مجاهدينو منځ کې ودريد او ويې فرمايل:
ای خلکو چا چې مداهنت وکړ يعنې دنيوي مال او چوکۍ له پاره يې برحقه جهاد پرېښود نو هغه ځان په خپله د هلاکت کندې ته وغورځولو.

ای: خلکو تاسو داسې حالت ته رسيدلي ياست چې که الله ﷻ مو بچ کوي نو په خپل فضل به تاسې بچ کړي کنه نو کافران به ستاسې فکرونه اشغال کړي تور درته سپين او سپين درته تور ښکاري حق درته باطل او باطل درته حق ښکاري.

ای: مسلمانانو دوئ تاسو د قوم پرستۍ په نوم غولوي او الله ﷻ قوم پرستي نه خوښوي.

• اخرجه ابن عساکر و ابن سعد عن ابن عباس جلد 4 ص24
وفي کنزالعمال ج7ص 69
وفي البدايه ج 7 ص 358

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای: خلکـو دوئ ستاسـې سـره دوښـمني نـه لـري دوئ غـواړي د ديـن رڼـايئ لـه منځـه يوسـي، تاسـو وګـورئ د کـافرو او خوارجـو سـره هغـه ضـعيف العقيـده مسـلمانان دي چـې ژبـې يـې خـوږې او زړونـه يـې لـه کـاڼي سخت دي.

ای: مسلمانانو جهاد د هر جابر، ظالم او ګمراه سره چې د کافرانو سره ملګري دي روا دی.

أی: خلکـو دلتـه د خلافـت لـه پـاره جګـړه نـه ده چـې زه خليفـه شـم کـه معاويـه ! بلکـې کـافرانو د خلکـو ذهنونه خراب کړي او يو بل سره مو جنګوي.

ای: مسـلمانانو حـق پـه اسـانه پيژنـدلای شـئ هـره ډلـه چـې د کـافرانو پـه قـانون او نظـام خـوښ وي باطلـه ډلـه ده او د کافر غشی چې هر طرف ته روان وي هماغه برحقه ډله ده.

ای: مسـلمانانو دوئ سـره هغـه خلـک ملګـري دي چـې قـرآن لـولي خـو تفسـير بانـدې نـه پـوهيږي او داسـې کوم خلک ور سره نشته چې اسلام کې يې سابقه موجوده وي.

ای: مسلمانانو تاسو د کافرانو په تهمتونو مه تيروځئ دغه تهمتونه په ټولو انبياؤ لګول شوي دي.

بيـا علـي رضـي الله عنـه وفرمايـل: (والله ﷻ والله ﷻ والله ﷻ) لکـه څرنګـه چـې تاسـو ګـورئ فارسـيان او روميـان ستاسـې واړه، زاړه، ښـځې او نـر ټـول وژنـي. همداسـې بـه د هغـه مسـلمانانو بچـي، ښـځې او نارينه هم ووژني چې ور سره ملګري دي.

دغـه د دنيـا ټـول کـافران هـيڅ انسـاني کرامـت نـه پيژنـي او نـه ورتـه قايـل دي، د دوئ عـلاج يـوازې پـه تـوره کيدای شي بيا يې وفرمايل:

ای: د مغـرب او سـيدونکو تاسـو د هـر قـل د پـوځ مقابلـه وکـړئ مـونږ بـه د کسـری والا مقابلـه وکـړو، بيـا يـې خطبه ختمه کړه.

➥ د زيـد بـن وهبـه رضـي الله عنـه څخـه روايـت دی: چـې د نهـروان جنـګ څخـه وروسـته علـي رضـي الله عنـه ممبـر تـه وخـت او د جهـاد ترغيـب يـې ورکـړ او د جهـاد فضـايل يـې بيـان کـړل، خـو هيڅـا مثبـت جـواب ورنـه کـړ ټـول چـپ پـاتې شـول ټولـو بانـدې لکـه بـې هوشـي چـې راغلـي وي خبـرې يـې اوريـدلې، خـو د جهـاد همـت په چا کې نه ؤ پاتې، نو له اوږدې خطبې ويلو بيرته را کښته شو او خپل کور ته ولاړ.

بيـا علـي رضـي الله عنـه څـو ورځـې بعـد ټـول مشـران را وغوښـتل ورتـه يـې وويـل: څـه چـل شـوی دی چـې تاسـو تـه د جهـاد لـه پـاره د تيـاري کولـو امـر کـوم خـو تاسـو بانـدې داسـې حالـت راشـي او سـترګې يـو خـوا بـل خـوا تـه اړوئ او راړوئ لکـه چـې زنکـدن مـو وي او پـه مځکـه داسـې ورشـلم شـئ، لکـه پـه تاسـو کـې چـې روح نـه وي؟ ولـې دومـره بـې غيرتـه شـوي ياسـت چـې نـه خپلـه جهـاد کـوئ او نـه نـور تيـار ولای شـئ او چـې څوک زه جهاد ته تيار کړم د هغوئ د را ګرځيدو کوښښ کوئ دا ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې جهاد نه وي نو تاسې نه د ځنګل وحشتناک زمري جوړ شي او غوړې کوئ چې که وخت راغی نو دا به وکړم هغه به وکړم خو چې زه درته د جهاد امر وکړم نو بیا مکارې ګیدړې درنه جوړې شي دا ولې؟

نو اکثره کسانو د مرګ له ویرې خپل درواغجن عذرونه پیش کړل فقط یو څو کسانو په خوشحالئ جهاد ته تیار شول.

بیا علي رضي الله عنه هغه مجاهدینو ته تسلي ورکړه چې کامیابي د پوخ او وسلې په ډیر والي کې نه ده د اسلام په تاریخ کې تش لاس مجاهدین په وسلوالو کافرانو او فاسقانو کامیاب شوي دي بیا یې ورته وویل: چې زه غواړم چې تاسې زما ښې اړخ ته چپ اړخ ته مخکې او شاته وجنګیږئ الله ﷻ به تاسو سره مرسته کوي او ستاسې په برکت به هغه مسلمانان هم د کافرانو د غلامۍ څخه خلاص شي چې د دنیا له پاره یې ذلالت خوښ کړی دی، بیا یې ورته وفرمایل:
ای د سلام برحقه مجاهدینو !

هیڅکله داسې چا سره صلح مه کوئ چې واک او اختیار یې د دښمن سره وي کومکونه او امدن یې له کافرانو وي دوئ چې اوس د دنیا له پاره کافرانو ته وفادار دي بیا به هم تاسې ور باندې ودا ړې، ځان سره به تاسې هم ذلیل کړي.

بیا یې ورته وفرمایل:
ای مجاهدینو تاسو چې هر ځای ته ورځئ هلته خلکو ته ادب او اخلاق ورزده کړئ او تاسو هم د اسلامیت او انسانیت نمونه واوسئ، تاسو د خلکو سره د مهربان پلار رورور په شان معامله وکړئ چې خلک ستاسې له ښو اعمالو متاثره شي تاسې خلکو سره سختئ مه کوئ سختي کولو سره نفرتونه په زړونو کې پیدا کیږي.

کومو خلکو کې چې غلط رواجونه وي یا بد عمله وي هغوئ په احسنه طریقه له هغې لاړې واړوئ، تاسو د بدو اعمالو منفي اړخونه ورته بیان کړئ هغوئ به خپله راوګرځي.

بیا علي رضي الله عنه د ټولو څخه بیعت واخست او ورته ویې ویل: چې تاسو خو رسول الله ﷺ نه دی لیدلی نو چې زه کوم کارونه کوم هماغه تاسو هم وکړئ کوم چې زه خوښوم تاسو هم هماغه خوښ کړئ، تاسو به هر یو له ځانه مفتیان او قاضیان نه جوړوئ زما اعمالو ته به ګورئ، د علي رضي الله عنه سیرت خلاصول مشکل دي په همدی کفایت کوو•
اوس د ښتنو د پلار **خالد ابن ولید رضي الله عنه** سیرت شروع کوو را سره اوسئ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• اخرج طبري ج 4 ص9 وص 11 وایضاً ص67
و اخرج امام احمد ج 1ص61
وایضاً ج 4 ص 57

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library